Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ оқшоми

ИЖТИМОИЙ-СИЁСИЙ ШАҲАР РЎЗНОМАСИ

Рўзнома 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган

№ 96 (7.485) 1991 йил 22 май, чоршанба Нархи 8 тийин.

Бугунги кун нафаси

ЖУМҲУРИЯТИМИЗДА

● Кейинги кунларда ёққан сел ва дўл, кучли жала туфайли Қорақалпоғистон, Сирдарё, Фарғонанинг қатор районлари ва хўжаликларига жиддий зарар етказилди. Ўзбекистон ҳукумати табиий офат оқибатларини тугатиш юзасидан шошилинч чоралар кўрмоқда.

● Тошкентда Ўрта Осиё ва Қозоғистон жарроҳларининг V съезди ўз ишини тугаллаяпти. Уч кун давомида ушбу минтақа ҳамда Москва, Ленинград, Россия Федерациясининг бошқа шаҳарлари, Украина, Болтиқбўйи, Озарбайжондан таклиф этилган мутахассислар шошилинч жарроҳлик ёрдами кўрсатишнинг долзарб масалаларини муҳокама қилдилар.

МАМЛАКАТИМИЗДА

● РСФСР Президентлигига расмий равишда олти номзод — Б. Ельцин, Н. Рижков, В. Бакатин, А. Макашов, В. Жириновский ва А. Тулеев рўйхатга олиндилар.

● Литванинг тангликдан чиқиш бўйича умумиттифоқ дастурини амалга оширишда иштирок этиши кутилаяпти. Бу республика бош вазири Г. Вагнорюснинг М. Горбачев, В. Павлов ва СССР бош вазирининг ўринбосари В. Догужиевга телеграммасида баён этилди.

ХОРИЖДА

● ПТИ агентлигининг хабарига кўра, кеча Ҳиндистоннинг собиқ бош вазири Ражив Ганди митингда сайловчилар олдида нутқ сўзлаш учун автомобилидан тушаётган пайтда бомба портлаши натижасида ҳалок бўлди.

● Аддис-Абеба радиосининг маълум қилишича, Эфиопия президенти Менгисту Хайле Мариам исёнчилар қўшинлари мамлакат пойтахтига яқинлашиб келганликлари сабабли истеъфога чиқди ва мамлакатни тарк этди.

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Президентининг ФАРМОНИ

Аҳолига ёрдам кўрсатиш ва табиий офат оқибатларини тугатиш тадбирлари тўғрисида

Табиий офатдан жабрланган аҳолига, ижарачиларга ва шахсий ёрдамчи хўжаликларнинг эгаларига моддий ёрдам кўрсатиш мақсадида:

1. Ўзбекистон ССР Молия вазирлиги ва Ўзбекистон ССР Давлат суғурта бошқаруви етказилган зарар миқдорини қонунда белгиланган тартибда аниқласин ва уни жабрланган аҳолига тўласин, бу ишга жойлардаги молия, суғурта ҳамда бошқа тегишли идораларни жалб этсин. Компенсациялар тўлаш бир ойлик муддат ичида тугатилсин.

2. Қорақалпоғистон АССР Вазирлар Кенгаши, халқ депутатлари вилоят, район ва шаҳар Советларининг ижроия комитетлари, қишлоқ, посёлка ва овул Советлари барча мавжуд манбалар ва имкониятлар ҳисобидан жабрланган аҳолига аниқ-равшан моддий ёрдам кўрсатишда бевосита қатнашсинлар.

3. Аҳолига, ижарачиларга ва шахсий ёрдамчи хўжаликларнинг эгаларига катта зарар етганини эътиборга олиб, Ўзбекистон ССР Давлат суғурта бошқармаси белгилаганидан ташқари, республика ва маҳаллий бюджетлардан ҳар бир оилага 300 сўм миқдорида аниқ бир мақсадга қаратилган пул нафақаси ажратилсин.

4. Ўзбекистон ССР Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамаси (ўртоқ И. Ҳ. Жўрабеков) табиий офат яксон қилган ва ювиб кетган экинларни тиклаш мақсадида зарур миқдорда ўғит, уруғлик, кўчатлар ва бошқа материалларни аҳолига ҳамда шахсий ёрдамчи хўжаликларнинг эгаларига сотиш учун излаб топсин.

5. Ўзбекбирлашув, Ўзбекистон ССР Савдо вазирлиги, Ўзбекистон ССР Давлат кооператив таъминот комитети ва Ўзбекистон ССР Қурилиш саноати материаллари вазирлиги, Қорақалпоғистон АССР Вазирлар Кенгаши ва вилоят ижроия комитетлари аҳолига ҳамда шахсий ёрдамчи хўжаликларнинг эгаларига табиий офат натижасида вайрон бўлган уйлар ва бошқа иншоотларни тиклаш учун зарур бинокорлик материалларини биринчи навбатда ажратиш ва сотишни таъминласинлар. Бир ҳафталик муддатда ана шу мақсадларга бозор жамғармаларини кўпайтириш тўғрисидаги таклифлар киритилсин, бунга давлат жамғармаларини қайта тақсимлаш ҳам киради.

Республика қурилиш ташкилотлари уй-жой фонди ва бошқа иншоотларни тиклашда зудлик билан ёрдам берсинлар. Ўзбекистон ССР Иқтисод комитети ва Ўзбекистон ССР Молия вазирлиги ушбу қурилиш ташкилотларининг шу йилги режа-молия кўрсаткичларига тегишли тузатишлар киритсинлар.

6. Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш вазирлиги юқумли касалликларнинг олдини олиш юзасидан зарур тиббий ёрдам кўрсатиш ва профилактика ишларини ташкил этиш учун ҳаракатчан гуруҳлар тузиб, уларни республиканинг тегишли минтақаларига юборсин.

7. Қорақалпоғистон АССР Вазирлар Кенгаши, вилоят ижроия комитетлари, район ижроия комитетлари, қишлоқ, поселка ва овул Советлари меҳнатга лаёқатли барча аҳолини табиий офат оқибатларини тугатиш юзасидан бир ҳафталик умумхалқ ҳашарини ўтказиш учун жалб этишга доир кенг тушунтириш ишларини олиб борсинлар.

8. Ҳукумат комиссияси (ўртоқ И. Ҳ. Жўрабеков) Ўзбекистон ССР вазирликлари ва идораларининг, жойлардаги совет ҳамда хўжалик идораларининг табиий офат оқибатларини тугатиш, ажратилаётган барча моддий ва бошқа ресурсларни ўз вақтида тақсимлаш ва уни жабрланганларга етказиб беришга доир амалий ишларини мувофиқлаштирсин.

9. Ўзбекистон раҳбарияти ва ҳукумати республикамизнинг бутун аҳолисига ва биринчи навбатда жабрланганларга мурожаат этиб, республикада табиий офат зарар етказган кишиларнинг аҳволини енгиллаштириш учун ўз вақтида барча зарур чоралар кўрилишига, ҳеч ким ёлғиз қолмаслигига, ҳар бир кишига эътибор берилиши ва аниқ ёрдам кўрсатилишига сизларни тўла-тўкис ишонтиради.

Ўзбекистоннинг меҳнаткаш халқига хос бўлган юксак интизомни, одамлар жипслиги ва ўзаро ёрдамни, ҳар бир кишига раҳм-шафқат ва меҳр-мурувватни кучайтириш бугунги кунда ҳар қачонгидан кўра кўпроқ талаб этилади.

Ўзбекистон ССР Президенти И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри
1991 йил, 21 май.

Учрашув пайти.

А. ГОРОКРИК олган суратлар (ЎзТАГ).

ЖУМҲУРИЯТ ПРЕЗИДЕНТИ ЖУРНАЛИСТЛАР БИЛАН УЧРАШДИ

21 май куни Тошкентда Ўзбекистон ССР Президенти, Ўзбекистон Компартияси Марказий Қўмитетининг биринчи котиби И. А. Каримов Совет Иттифоқига вакил қилиб юборилган хорижий журналистлар билан суҳбатлашди. (ЎзТАГ).

(Матбуот конференцияси тўғрисидаги ҳисобот эълон қилинади).

Партия турмуши

ҲУДУДИЙ ТАШКИЛОТЛАР КЎМАГИДА

⊙ Бектемир райони шаҳримизнинг энг кенжа ва навқирон районларидан бири. Бугунги бозор иқтисодиёти шароитида район меҳнаткашлари унинг иқтисодий тараққиёти учун, аҳолининг моддий-маиший турмуш шароитларини яхшилаш учун барча мавжуд имкониятларни ишга солишмоқда. Бу ишда шубҳасиз, район коммунистлари, партия фаоллари етакчилик ролини бажариб, партиянинг мавқеини мустаҳкамлаш, унинг обрў-эътиборини тиклаш, партия сафларини тўлдириш борасида изчил иш олиб боришаяпти. Айниқса, бу борада районнинг барча маҳалла ва квартал қўмиталари қошида тузилган ҳудудий партия ташкилотларининг ҳамда шу ташкилот аъзолари бўлган кекса коммунистларнинг ҳам ҳиссаси улкан бўлмоқда. Шу ҳақда сўзлаб беришни район партия қўмитасининг партия аъзолари ҳисоби ва ҳужжатлар билан ишлаш бўлимининг мудири Волидахон СОДИҚОВАдан илтимос қилдик:

— Яқинда бўлиб ўтган район партия қўмитасининг навбатдаги пленумида Бектемир район партия ташкилоти вужудга келганлигининг бир йиллиги муносабати билан район партия комитетининг биринчи котиби Г. И. Соболев ўз маърузасида район маҳаллалари ва мавзеларида ташкил бўлаётган ҳудудий партия ташкилотлари фаолиятига алоҳида тўхталиб, бу ташкилотнинг маҳалла қўмиталари ишидаги етакчилик ролини алоҳида таъкидлади. Дарҳақиқат, бугунги кунда маҳалла ишларини мувофиқлаштиришда ва маҳалла аҳлининг сиёсий, иқтисодий онгини оширишда, қолаверса, кунимизнинг муаммоли масалаларини маҳалла оқсоқоллари билан кенгашиб ҳал этишда бевосита ҳудудий ташкилотлар жуда зарур.

Шу йил бошидан буён ҳудудий ташкилотлар сафи яна 21 нафар партия аъзоси ҳисобига ортгани ҳам аҳоли ўртасида мазкур ташкилотларнинг мавқеи юксалиб бораётганидан ёрқин далолатдир. Районнинг «Водник» мавзеси ҳамда «Бинокор» маҳалласидаги бошланғич ҳудудий партия ташкилотларида коммунистлар сафи кескин ўсиб бормоқда. Шунингдек, 1-«Бектемир» маҳалласи ва 2-«Бузовчи» маҳалласидаги бошланғич ҳудудий партия ташкилотлари ҳамда бошқа бошланғич, ташкилотларда шу йил бошидан бошлаб партия бадалларининг 25 фоизи бошланғич партия ташкилотларининг ихтиёрига берилиб, қолган 25 фоизи эса партия ташкилотлари котибларининг район кенгаши ҳузуридаги бошланғич партия ташкилотларининг марказлашган жамғармасига ўта бошлади.

Шунингдек, маҳалла ва мавзеларда бозор иқтисодиёти муносабати билан юзага келган нарх-наво муаммолари ҳамда аҳолини зарур озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлашдаги муаммоли масалаларнинг барчаси ҳудудий ташкилотлар кўмагида ўз ечимини топмоқда. Бир сўз билан айтганда, айни дамларда ҳудудий партия ташкилотлари маҳалла аҳлининг энг ишончли, кўмакдош ташкилотига айланиб бормоқда.

Замира МЕЛИЕВА.

РЕЖАЛАР БЕЛГИЛАНДИ

ЁШ олимлар ва мутахассисларнинг самарали изланишлари даргоҳига айланиб қолган «Ниҳол» жумҳурият уюшмаси бугунги кунда хориждаги айрим мамлакатлардаги тадқиқотлар марказлари билан яқин ҳамкорлик ўрнатган. Қўшни Афғонистон ёш тадқиқотчилари ҳам ушбу нуфузли уюшма билан илмий ҳамкорликни йўлга қўйиш истагини билдирдилар.

Гап шундаки, Афғонистон Ёшлар Иттифоқи делегацияси яқинда серқуёш жумҳуриятимизда бўлиб, Ўзбекистондаги қатор илмий марказлар ишлари билан қизиқиб танишди. Ёшлар илмгоҳи, «ЭМХО» фирмасида олиб борилаётган жўшқин фаолиятлар уларда яхши таассурот қолдирди. «Ниҳол» уюшмаси атрофига уюшган иқтидорли ёшларнинг изланишлари афғон меҳмонларига айниқса манзур бўлди.

Шу қизғин учрашув ва фойдали мулоқот чоғида ўзаро ҳамкорлик алоқаларини кенгайтириш режалари белгилаб олинди.

Саодат ОДИЛОВА.

ОМИЛКОРЛИК САБОҚЛАРИ

«Средазкабель» бирлашмасида ишлашнинг кооператив, ундан сўнг эса ижара усулига ўтилиши билан ташаббус ва омилкорлик жуда кучайиб кетди.

Илгари бу ердан ҳар йили юз тоннага яқин резина чиқиндиларини ахлатга ташлаб юборишарди, чунки ундан асосий ишлаб чиқаришда иккинчи марта фойдаланиб бўлмасди. Резина қоришмасининг ўртача нархи минг сўм бўлиб, ундан келадиган зарар анчагина пулни ташкил этарди. Ўтган йили «Камалак» ижара корхонаси уларни қайта ишлашни йўлга қўйиб, ярим миллион сўмлик халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқарди.

Ҳозир чиқиндилардан ўттиздан ортиқ номда буюмлар тайёрланмоқда. Булар сув тушадиган жўмраклар, ванналар учун қистирмалар, автомобиллар учун «бошмоқлар» ва турмушда керак бўладиган бошқа зарур нарсалардир. Уларнинг баъзилари тақчил моллар қаторига кириб қолган, бошқаларини эса харидорлар умуман билишмасди.

«Техносервис» ижара корхонасидаги шериклар «Камалак» учун шартномавий асосда ишлаб чиқариладиган буюмларнинг турлари, уларни ишлаб чиқариш технологияси, қолипларни яратдилар. Улар «Вертикал» ижара корхонасига ҳам моллар ишлаб чиқаришни ўзлаштиришда ёрдам беришмоқда. Ҳозир бу ерга 180 тонналик тахтакач ўрнатилган. Яқин орада резина қоришмалари чиқиндилари юз фоиз миқдорида қайта ишлана бошлайди.

ЧИҚИНДИЛАРДАН ДАРОМАД

Илгари ахлатга ташлаб юбориладиган нарсалардан энди катта даромад олинмоқда. Тошкент тўқимачилик комбинати француз фирмаларининг бирига йигирув ишлаб чиқариш чиқиндилари — тарандиларни етказиб берганлиги учун 163 минг сўм миқдорида валюта олди. Бу хорижий истеъмолчилар билан тузилган шартномада кўзда тутилган молнинг охирги туркуми ҳисобланади. Шартнома 260 тонна маҳсулот етказиб беришга мўлжаллаб тузилган. Қолган 2—3 контейнер таранди ойнинг охиригача ортиб жўнатилади. Шартнома муддати тугаши билан фирма эгалари биргаликдаги фаолиятни яна узайтириш ниятидадирлар, чунки улар комбинат ўз мажбуриятларини қатъий бажарганидан қониқиш ҳосил қилишди.

Бу ишдан тўқимачилар ҳам хурсанд бўлишди, чунки улар ишлаб топилган валютага зарур халқ истеъмоли молларини сотиб олишлари, унинг бир қисмини фабрикаларни техникавий жиҳатдан қайта жиҳозлашга сарфлашлари мумкин, — дейилади Ўзбекистон ахборот агентлиги хабарида.

Янгиликлар — Воқеалар — Хушхабарлар

ИЖАРАДАГИ ҚУРИЛМАЛАР

Электрон-ҳисоблаш техникасини эгаллашга бўлган қизиқиш тобора ортиб бораётган бугунги кунда бу каби техника воситалари ва қурилмалардан унумли фойдаланишга алоҳида аҳамият берилмоқда. Компьютер саводхонлигини ошириш мақсадида жойларда электрон-ҳисоблаш машиналарини ижарага бериш йўлга қўйилмоқда.

Бундай ибратли ҳаракат Ўзбекистон ҳисоблаш техникаси ва информацияси ишлаб чиқариш бирлашмасида ҳам кенг қулоч ёзмоқда. Шу мақсадда корхона Ўзбекистон ССР Фанлар академиясига қарашли табиий фанлар илмгоҳлари билан ҳамкорлик алоқаларини боғлади.

Физика-техника илмгоҳи ҳам бу хайрли ишга яқиндан бош қўшди. Илмий-текшириш илмгоҳидаги бир неча электрон-ҳисоблаш техникаси қурилмалари бирлашма ихтиёрига ўтказилди.

Бу «ақл» ли машиналардан эндиликда кўпгина буюртмачилар тўла баҳраманд бўлмоқдалар.

Анвар АЛИБОЕВ.

«ЎЗМАННЁН» МАРКАЗИ

КЕЙИНГИ пайтда экологик мувозанатнинг бузилиши оқибатида турли хил хасталиклар келиб чиқмоқда. Уларни даволашга эса баъзан тиббиётимиз ожизлик қилиб қолаяпти. Шу туфайли кўп мамлакатларда, жумладан Иттифоқда ва бизнинг республикамизда қадимдан Шарқда маълум бўлган халқ табобатини ривожлантиришга алоҳида эътибор берилаётир.

Пойтахтимизнинг Акмал Икромов районига жойлашган «Чевар» ишлаб чиқариш бирлашмаси қошида совет-корейс қўшма корхонасининг «Ўзманнён» соғломлаштириш маркази иш бошлагани фикримизнинг ёрқин далилидир. Марказ яқинда ташкил этилганига қарамасдан кўпчилик эътиборини тортиб, обрў қозонди. Бу ерда Шимолий Кореядан келган профессорлар Ли (проктолог, нина билан даволовчи), Хан (стоматолог), доцент Ли Ён (уқаловчи), шунингдек ўнлаб мутахассислар шарқ табобати ёрдамида тиббий хизмат кўрсатмоқдалар. Замонавий асбоб-ускуналар билан жиҳозланган бинода айниқса нина терапия, парҳез билан даволаш ва бошқа усулларга алоҳида эътибор берилмоқда.

Шавкат САЪДИЕВ.

ЖОЗИБАЛИ ТОМОШАЛАР

РЕСПУБЛИКАМИЗ пойтахти Тошкент йирик маданият шаҳрига ҳам айланиб қолган. Бу ердаги театр ва концерт ташкилотларида берилаётган томошалар ҳам завқ-шавқ билан ўтади. Қўшиқчи ва чолғучи санъаткор меҳмонларнинг чиқишлари ҳам мусиқа шинавандаларига манзур бўлмоқда.

Бу йил қардош санъаткорларнинг кўпгина кўзга кўринган вакиллари иштирокида концертлар уюштириш режалаштирилди. Бундай аксарият концертлар Ўзбекистон давлат филармонияси ташаббуси билан ўтказилаётганлигини мамнуният билан айтиб ўтиш жоиздир.

Ҳақиқатан ҳам филармония жамоаси Тошкентда жозибали томошалар ташкил этиш юзасидан қатор концерт ташкилотлари, етакчи хушовоз хонанда ва моҳир чолғучилар билан битим тузган эди. Ана шу режаларга кўра яқинда ленинградлик машҳур пианиночи, халқаро танловлар совриндори С. Игоплинский концертлари бўлиб ўтади. Мусиқа кечасида Россиянинг кўзга кўринган орган чолғу асбобининг моҳир ижрочиси Г. Козлова ҳам қатнашади.

Чет эллик санъаткорлар ҳам таклиф қилинган. Машҳур япон пианиночиси М. Макаяма, америкалик уста чолғучи Э. Инджик ва бошқаларнинг чиқишлари кутилмоқда.

Акбар АЛИЕВ.

ОТАХОНЛАР УЧУН

ҚЎЛИ ГУЛ қурувчилар Куйбишев районида истиқомат қилувчи Улуғ Ватан уруши қатнашчилари ва меҳнат фахрийларига ажойиб совға тайёрладилар. Куни кеча «Гулшан» маданият ва истироҳат боғида қад кўтарган 300 ўринли чойхона отахонлар ихтиёрига топширилди.

Чойхонада отахонларнинг дам олишлари учун барча шароитлар муҳайё. Қишки ва ёзги залга эга бўлган бу чойхонада алоҳида дам олиш хонаси мавжуд бўлиб, нуронийлар бу ерда телевизор кўриб шахмат-шашка ўйнашлари мумкин. Чойхонада миллий таомлар ҳам тайёрланади. Бунинг учун 12 нафар ошпаз хизматда бўлади.

— Келажакда янги чойхонамиз ёнидаги ошхонани ҳам қайтадан таъмирлаб уни ҳам кексаларимиз ихтиёрига топшириш ниятимиз бор, — дейди чойхона мудири Исроил ака Расулов.

Ортиқ МАҲМАЮСУПОВ.

ТАНЛОВ ҒОЛИБЛАРИ

КЕЙИНГИ йилларда тошкентлик бир гуруҳ ёш истеъдодлар чет мамлакатларда бўлиб, турли йирик шаҳарларда уюштирилган халқаро танловларда муваффақиятли қатнашдилар. Қадимий ва кўҳна Италияда бўлиб ўтган ёш чолғучиларнинг халқаро беллашуви ҳам қатор маҳоратли ёшларга катта ижодий қувонч келтирди. Жумладан, Италиядаги танловда М. Ашрафий номли Тошкент давлат консерваториясининг иқтидорли талабалари ҳам ижрочилик маҳоратларини намойиш этдилар. Э. Мирқосимова билан М. Рўзматоваларнинг фортепиано ва скрипкада чалган куйлари мусиқа шинавандаларига айниқса манзур бўлди.

Олий мусиқа мактабидан шу ижодий танловда қатнашган яна икки моҳир чолғучи халқаро кўрикда ғолиб чиқди.

Сабоҳат ОБИДОВА.

САНЪАТ КЎРГАЗМАСИ

ҲАР ЙИЛИ Ўзбекистон халқ амалий санъати вакиллари, ўймакор усталарнинг сополдан, темирдан, ёғоч ва мисдан ясалган турли хил буюмлари, заргарлик ишлари Иттифоқимизнинг бир қанча шаҳарларида кўргазмага қўйилиб, катта муваффақият билан намойиш қилинади.

Яқинда ўзбекистонлик усталарнинг 250 га яқин ишлари Нижний Тагил шаҳридаги тасвирий санъат музейида кўргазмага қўйилди. Кўргазмадан XIX асрнинг охири, XX асрнинг бошларига оид бўлган буюмлар ўрин олган. Халқ амалий санъати намуналари асосан ғиждувонлик уста, марҳум Ибодулло Нарзуллаев, ургутлик Маҳкам Облоқулов, тошкентлик уста, марҳум Муҳиддин Раҳимов ва Акбар Раҳимов, Ҳайдар Ботиров, Худойберди Ҳақбердиев каби ёш усталар томонидан ишланган. Кўргазма бу ерда бир ой давомида намойиш этилгач, сўнгра Тюмень шаҳрига юборилади.

Июнь ойида эса Душанбе шаҳрида Ўзбекистон жумҳуриятининг маданият кунлари доирасида республика мусаввирлар уйида ўзбекистонлик мўйқалам соҳиблари ва ҳайкалтарошларининг ишлари намойиш этилади.

Озод ЮСУПОВ.

«02» хабар беради

ХАРИДОР ИЗЛАБ

ШУ ЙИЛНИНГ 12 май куни тахминан соат 6 ларда милиция ходимлари Ҳамза кўчасида бир кишини шубҳа билан ушладилар. У эса милиция ходимларининг қўлидан қутилиб кетишга уринди. Аммо ҳаракатлари зое кетди. Текширув чоғида «Ташсельмаш» заводининг ишчиси Р. Томобоевнинг ёнидан сотишга тайёрлаб қўйилган 92 пачка наша чиқди. У эса харидор излаб юрган экан...

БЕЗОРИ ҚЎЛГА ТУШДИ

8 МАЙ куни соат 8 ларда Бобур кўчасида ўз йўналиши бўйлаб бораётган 98-автобус салонида икки номаълум киши маст ҳолда йўловчиларнинг тинчини бузиб борарди. Шунда Фрунзе район ички ишлар бўлими ходими, фуқаро кийимидаги милиция майори Н. Залогиной уларнинг олдига келиб, хурмача қилиқларини бас қилишни талаб этди-ю, балога қолди. Улар фуқаро кийимидаги милиция ходимига ёпиша кетишди. Лекин милиционер чаққон ҳаракатлар қилиб, икки безорини қўлга олди. Тергов ишлари давом этмоқда.

Шовкиддин САМИЕВ,
Тошкент шаҳар ички ишлар бошқармаси матбуот шўъбаси ходими.

Доимий комиссиялар фаолияти

АЙНИ МУДДАОДАГИ СЎРОВ

ШАҲАР Кенгаши депутати М. Д. Маннонова мактабгача болалар муассасаларига озиқ-овқат маҳсулотларини марказлашган усулда етказиб беришга ўтказиш тўғрисида халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгашига депутатлик сўрови йўллаганди. Сабаби айни пайтда Тошкент шаҳрида мавжуд 657 та мактабгача болалар муассасаларидан 421 таси маҳаллий Кенгашларга тегишли, 236 таси эса турли ташкилотлар, корхона ва муассасалар қарамоғидаги боғчалардир. Шаҳримизнинг Киров, Фрунзе, Сергели, Куйбишев ва Бектемир районлари муассасаларига озиқ-овқат маҳсулотлари марказлашган усулда етказиб берилади. Бу усулнинг самарали томонлари шундан иборатки, биринчидан, бунда маҳсулотларнинг тўла-тўкис ва ўз вақтида етказилиши назорат остида бўлади. Иккинчидан, болалар таомларининг меню жиҳатидан талаб даражасида бўлиши ҳамда унинг сифатлилиги ҳам доимий назорат остига олинади. Озиқ-овқат маҳсулотларини етказиб бериш болалар боғчалари иш жадвали билан узвий боғлиқ.

Шаҳримизнинг қолган районларида эса озиқ-овқат маҳсулотларини етказиш иши ҳар бир боғчага алоҳида амалга оширилади. Район халқ таълими бўлимлари ана шу мақсад учун 318 та машина ва транспортни банд этиб турибди. Битта машина 2—3 боғчага хизмат кўрсата олади, холос. Бу эса ўз навбатида озиқ-овқат маҳсулотларини етказиб бериш жадвалининг бузилишига олиб келмоқда. Бундан ташқари, район халқ таълими бўлимлари автотранспортлар учун ёқилғи ва эҳтиёт қисмлар билан етарлича таъмин этилмайди.

Депутат С. Д. Маннонова ана шуларнинг барчасини ҳисобга олган ҳолда шаҳримизнинг Акмал Икромов, Ҳамза, Ленин, Собир Раҳимов, Октябрь ва Чилонзор районларидаги мактабгача болалар муассасаларига озиқ-овқат маҳсулотлари етказиб беришни марказлашган усулда етказиб беришга ўтказиш масаласини кўриб чиқишни сўраган эди.

Яқинда халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгашининг соғлиқни сақлаш, оналик ва болаликни муҳофаза этиш ва хотин-қизлар билан ишлаш масалалари доимий комиссияси аъзолари шаҳар Кенгашининг навбатдаги сессиясида кўриладиган «Саломатлик» комплекси дастурининг жорий этилиши тўғрисидаги масалага бағишланган йиғилишлари кун тартибига шу масалани ҳам киритишди.

Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш вазирлигининг Н. А. Семашко номидаги тиббий даволаш ва табиий тиклаш илмий-тадқиқот илмгоҳининг раҳбари, Тошкент шаҳар Кенгаши соғлиқни сақлаш, оналик ва болаликни муҳофаза этиш, хотин-қизлар билан ишлаш масалалари доимий комиссиясининг раиси, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган фан арбоби, тиббиёт фанлари доктори, профессор Карим Йўлдошевич Йўлдошев бошчилигида ўтган йиғилишда депутатлар кун тартибига қўйилган масалалар билан бирга С. Д. Маннонованинг таклифини ҳам кўриб чиқдилар. Ушбу масала юзасидан шаҳар ижроқўми таъминот бош ҳудудий бошқармасининг бошлиғи Н. И. Емельянов сўз олди. У депутат С. Д. Маннонованинг мактабгача болалар муассасаларига озиқ-овқат маҳсулотларини етказишни ҳалқали МАРКАЗЛАШГАН УСУЛГА ЎТКАЗИШ ТЎҒРИСИДАГИ СЎРОВИ ўринли деб топилиб, бу масала шаҳар ижроқўми йиғилишида, шу ишни ташкил этишга масъул бўлган раҳбарлар иштирокида кўриб чиқилгани ва Тошкент шаҳар ижроқўмининг қарори лойиҳаси тайёрланганини айтди.

Шунингдек, у йиғилганларни қарор лойиҳаси билан ҳам таништирди. Унда ёзилишича, Куйбишев ва Киров районларини марказлашган усулга ўтказиш шу йил охиригача, Собир Раҳимов, Акмал Икромов районлари эса 1992 йил, Октябрь ва Чилонзор районлари — 1993 йил, Ҳамза ва Ленин районларида — 1994 йил амалга оширилиши мўлжалланган.

Қарор лойиҳаси билан танишган депутатлар уни қизғин муҳокама қилишга киришишди. Муҳокамада депутат А. С. Бобожонов бу масала қайси принцип асосида ҳал этилгани ҳақида савол бериб, Куйбишев ва Киров районларидаги кўпчилик мактабгача болалар муассасалари ташкилот ва корхоналар қармоғидаги муассасалар эканлиги, Собир Раҳимов ва Акмал Икромов районларидаги боғчалар эса аксинча давлат бюджетига боғлиқ боғчалар бўлиб, марказлашган усулга даставвал ана шундай бюджетли муассасаларни ўтказиш мақсадга мувофиқ бўлишини айтди.

Шундан сўнг Н. И. Емельянов мактабгача болалар муассасаларига озиқ-овқат маҳсулотларини марказлашган ҳалқали усулда етказиб бериш юзасидан йил мобайнида районлардаги мавжуд транспорт ва унинг техник ҳолатини ҳисобга олган ҳолда режалаштирилганини айтди.

Йиғилишда сўз олган депутат С. Д. Маннонованинг ўзи эса бу масаланинг ўтган чақириқларда ҳам кўтарилгани ва шаҳар ижроқўми томонидан уни 1988 йилгача ҳал этишга қарор қилинганини, аммо ҳанузгача бажарилмаганини айтиб, эндиликда янги сайланган депутатларга ҳам бу ишни 1995 йилгача бажариш ваъдаси берилаётганини, кунимизнинг энг долзарб масаласи бўлган болаларнинг моддий таъминоти масаласига жиддий эътибор зарурлигини куюниб гапирди.

— Ўн беш депутатдан иборат комиссиямиз ўз номи билан соғлиқни сақлаш, болаликни ҳимоя қилиш комиссиясидир, — дейди биз билан суҳбатда доимий комиссия раиси Карим Йўлдошев. — Бинобарин, бугунги мураккаб иқтисодий жараёнда болаларимизнинг иқтисодий жиҳатдан ҳимояланишига эришиш ҳар биримизнинг муҳим бурчимиздир. Комиссиямиз аъзолари худди шу мақсадда мактабгача болалар муассасаларига озиқ-овқат маҳсулотлари етказиб бериш ишини яхши йўлга қўйиш, боғчаларни зарур озиқ-овқатлар ва сутли маҳсулотлар билан ўз вақтида, етарли таъмин этилишига эришиш ниятида шу ишга қўл уришди. Бунда депутатимиз С. Д. Маннонованинг сўрови бизга айни муддао бўлди ва уни шаҳар Кенгаши орқали шаҳар ижроқўми томонидан ижро этилишига умид боғладик.

Йиғилиш сўнггида депутатлар Тошкент шаҳар Кенгашининг навбатдаги сессиясида кўриладиган бир қатор масалаларни ҳам муҳокама этишди.

Зулфия ДЎСМУҲАМЕДОВА,
«Тошкент оқшоми» мухбири.

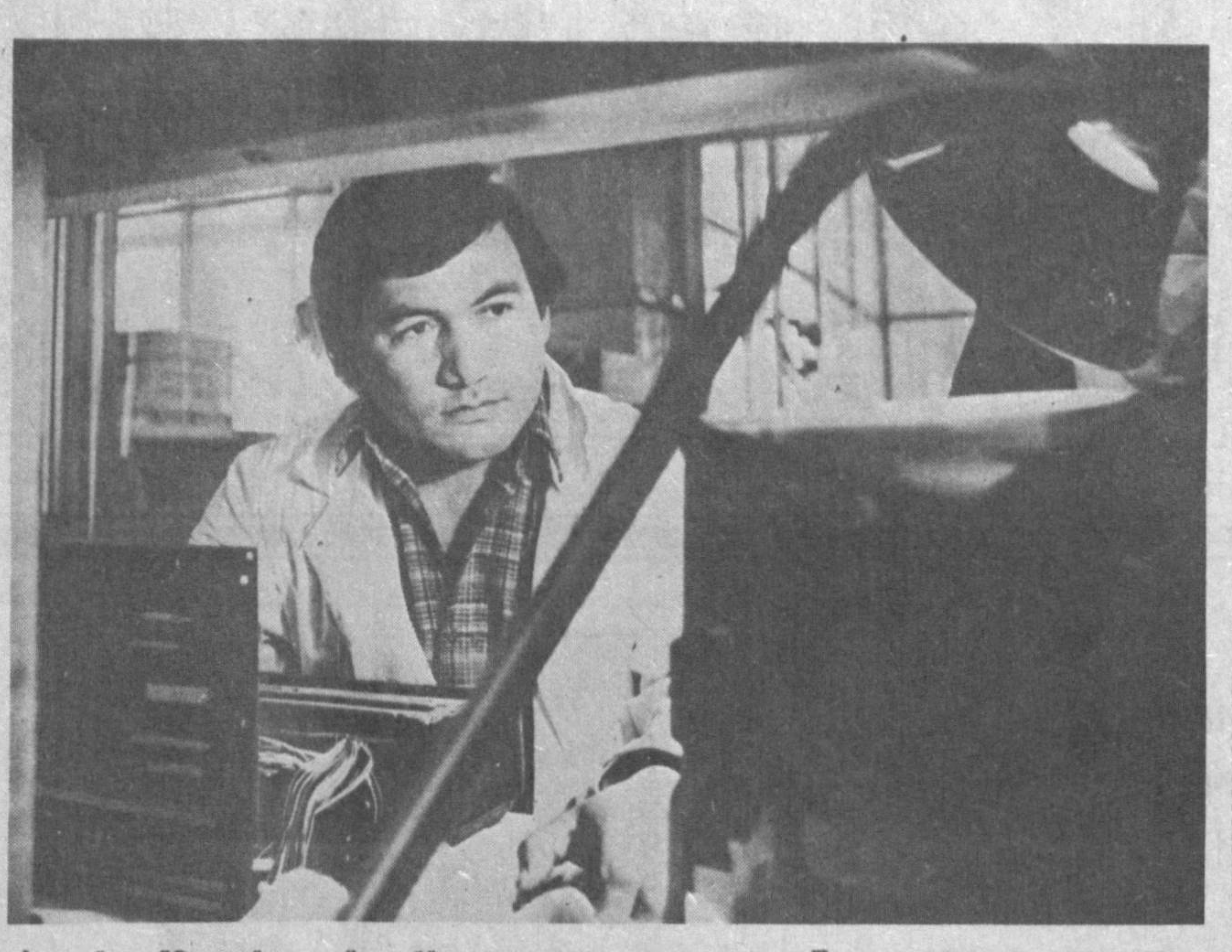

Авазхўжа Юнусхўжаев ёш бўлишига қарамай, «Зенит» илмий ишлаб чиқариш бирлашмасида участка бошлиғи бўлиб ишлаб келмоқда. У бошлиқ жамоа ҳамма вақт топшириқларини ошириб адо этади. Бунда унинг ҳиссаси катта, албатта.

СУРАТДА: Авазхўжа Юнусхўжаев ишнинг сифатини текширмоқда.

Тўлқин Каримов сурати.

Янгиликлар — Воқеалар

ҚИШЛОҚ АНСАМБЛИ

Наманган районидаги «Коммунизм» жамоа хўжалигининг 2-маданият уйида «Наврўз» деб номланган фольклор дастаси ташкил этилди. Санъат шайдоси бўлган қизлар қисқа вақт ичида қизиқарли программа тайёрлашга эришдилар. Уларнинг дастлабки концертлари муваффақиятли ўтди. Ҳаваскор санъаткорлар ижро этган куй ва қўшиқлар хўжалик клубига тўпланганларга жуда маъқул тушди. Даста иштирокчилари энди ўз саҳналарини дала шийпонларига кўчиришга, ранг-баранг концерт номерлари билан деҳқонлар кўнглини шод этиб, уларни меҳнат зафарларига илҳомлантиришга қарор қилишди.

НАФОСАТ КЎРГАЗМАСИ

Ўзбекистон халқлари санъати ва маданияти тарихи музейида Ўрта Осиё халқларининг кандакорлик санъатига бағишланган кўргазма очилди. Кўргазма асосан уч қисмдан иборат бўлиб, бу ерда эрамиздан олдинги жез даври буюмларидан тортиб то йигирманчи асргача бўлган кандакорлик ашёлари намойиш қилинмоқда. Бу буюмларнинг энг қадимийси соф кумушдан ишланган, эрамиздан олдинги V асрда тайёрланган тагли эллипс шаклидаги коса бўлиб, у асримизнинг 60-йилларида челак қўрғонидан топилган. Коса ташқи қисмининг паст томонида ҳар бири меҳроб ичида бўлган еттита рақкоса тасвири бўртма ҳолатда ишланган. Шакл ва жилолар антик давр санъати қонун-қоидалари асосида берилган.

Кўргазмада бундан ташқари «Мисгар устахонаси» ашёлари, Ўрта Осиёдаги йирик мисгарлик ва кандакорлик мактаблари асосида тайёрланган жами 450 дан зиёд нафис ва бежирим идишлар, ов ва жанг қуроллари, аёллар косметикаси учун махсус жездан қилинган идишлар, хаттотлик ишига оид идишлар жой олган. Намойиш қилинаётган ашёларнинг яна бир диққатга сазовор жойи шундаки, уларда акс эттирилган нақшлар хаттотлик услублари санъати билан уйғунлашиб кетган. Арабий ҳуснихатнинг сулсий хат шаклларида «Қуръон» оятлари, ҳикматли сўзлар битилганки, ҳали уларни тўла ўқиб, маъносини элга етказиш олимларимизнинг зиммасида турибди.

Кўргазмани ташкил этишда музей кўргазмалар секторининг мудири Шомурод ибн Рўзимурод-Ал-Азиз ҳамда феодализм даври маданияти секторининг мудири Саломат Қозоқовалар фаоллик кўрсатдилар.

КОРХОНА ҚУВВАТИ ОШМОҚДА

Косонсойдаги касаначилик фабрикасида тайёрланган буюмлар жуда харидоргир бўлмоқда. Буни деярли ҳар куни корхона номига келаётган буюртма ва илтимосномалардан ҳам билса бўлади.

Беш йил муқаддам касаначилар тайёрлаётган бошқа маҳсулотлар қаторига қўй терисидан ишланган пўстин ҳам қўшилган эди. Бу тармоқни ривожлантиришга иккиланувчи, янги маҳсулотнинг бозори чаққон бўлишига шубҳа билан қаровчилар ҳам топилди. Аммо қисқа вақт ичида бундай ҳадиксираш ўринсиз эканлиги маълум бўлиб қолди. Ҳозир корхонанинг биринчи навбати тўла қувват билан ишлаб турибди. Ўтган йили қарийб бир ярим миллион квадрат дециметр қўй териси қайта ишланиб, деярли 360 минг сўмлик пўстин тайёрланди.

Корхона хом ашёни Наманган вилоятининг бир қанча районларидан, шунингдек, қўшни Қирғизистон ва Туркманистондан олмоқда. Фабрика чеварлари ишлаб чиқараётган буюмларга талаб ортгани сари корхонани ҳам кенгайтиришга тўғри келмоқда. Бу эса пўстин тикиш цехининг иккинчи навбатини тезроқ қуриб битказишга ундамоқда. У ҳам ишга тушгач, фабрика йилига тўққиз миллион дециметр қўй терисини қайта ишлаш қувватига эга бўлади.

(ЎзТАГ).

Маълумки, 1990 йил 1 январдан эътиборан оилани ижтимоий ҳимоя қилувчи бир қатор ҳужжатлар қабул қилинди. Жумладан СССР Олий Кенгаши эълон қилган «Аёллар турмуш шароитини яхшилаш, оналик ва болаликни ҳимоя қилиш, оилани мустаҳкамлаш» ҳақидаги қарори, СССР Вазирлар Кенгашининг бозор иқтисодиётига ўтиш муносабати билан «Болали оилаларни ижтимоий ҳимоя қилишдаги қўшимча чора-тадбирлар» ва баъзи бир нафақаларни тўлаш, болали оилаларга давлат ёрдами ҳақидаги қарорларга ўзгартиш ва қўшимчалар киритилиши ҳақидаги қарорлари шулар жумласидандир.

Муштарийларимиздан келаётган мактубларнинг аксарияти ҳам айнан шу қарорлар, болали аёллар учун яратилаётган янги имтиёзлар ҳақида тушунча беришимизни сўраб битилган мактублардир. Қуйида шундай мавзудаги мактубларнинг бир нечтасига жавобларни муштарийларимиз диққатига ҳавола этамиз.

Н. УСМОНОВА: Мен 9-ҳунар-техника билим юртини битириб турмушга чиқдим. Ишламасдан бола тарбияси билан шуғулландим. Ҳозир болам 8 ойлик бўлди. Айтингчи, мен 35 сўмлик нафақа олиш ҳуқуқидан фойдаланаманми?

ЖАВОБ: Ҳа, фойдаланасиз. 1991 йил 1 январдан эътиборан болага қараб туриш учун минимал иш ҳақининг 50 фоизи, яъни 35 сўм миқдоридаги ишлайдиган оналарга бериладиган нафақа тўғрисида қонун амалда қўлланила бошланди. Кўрсатилган нафақа имтиёз СССР нафақалар фонди маблағи ҳисобидан тўланади. Шу йилнинг апрель ойидан бошлаб ишламайдиган аёлларга бундай нафақа 80 сўмдан тўланадиган бўлди. Кўрсатилган нафақа боланинг отасининг иш жойидан тўланади.

Нафақа олиш учун қуйидаги ҳужжатлар топширилиши лозим:

— боланинг туғилганлиги ҳақидаги гувоҳнома:

— онанинг ҳақиқатда ишламаслиги ва болалар билан бирга яшаши ҳақида турар жойидан берилган маълумотнома.

⊙

Н. БЕКҲОЖИЕВА: Яқинда мен фарзанд кўрдим. Бир йўла бериладиган нафақа учун иш жойимга учрашсам «Сен суюнчи пулини эски тартиб бўйича оласан, янги қоида ҳақида биз ҳали маълумот олмадик», дейишди. Суюнчи пули 200 сўмдан ортиқ бўлиши ҳақида эшитган эдим. Айтингчи, маъмуриятнинг тутган йўли тўғрими?

ЖАВОБ: Йўқ, тўғри эмас, СССР Вазирлар Кенгашининг 1990 йил 24 ноябрь 1177-сонли қарорига асосан 1990 йил 1 декабрь ва ундан сўнг туғилган болалар учун бир йўла минимал иш ҳақининг уч баробари миқдорида (210 сўм) тўланади. Бунда бола туғилгандан кейин олти ой мобайнида мурожаат қилингандагина шундай нафақа олиш ҳуқуқи берилади. Янги қонунга кўра апрель ойида туғилган болаларга суюнчи пули 250 сўм миқдорида тўлана бошлади.

АЁЛЛАРГА ЯНГИ ИМТИЁЗЛАР

Нафақа онанинг иш ёки ўқиш жойидан, агар боланинг онаси ишламаса, отанинг иш жойидан берилади. Борди-ю ота-онанинг ҳар иккалови ҳам ишламаса у ҳолда турар жойдаги ижтимоий таъминот бўлимидан берилади.

Демак, сиз 210 сўмлик бир йўла бериладиган нафақа олиш имтиёзидан фойдаланасиз.

⊙

Б. БАДАЛОВА: Менинг турмуш ўртоғим вафот этганларига ҳали анча бўлгани йўқ. Ёш ўғлимиз бор. Унга отаси ўлганлиги туфайли пенсия олганим йўқ. Айтингчи, менга давлат нафақаси бериладими? Агар берилса бундай нафақалар бола неча ёшга еткунга қадар берилади?

ЖАВОБ: Амалдаги қонунга кўра ижтимоий таъминот системаси бўйича нафақа ва пенсиялар олмайдиган 16 ёшгача бўлган болаларга (стипендия олмайдиган ўқувчиларга — 18 ёшгача) 40 сўм миқдорида ойлик тўловлари белгиланди. Бироқ сиз турмуш ўртоғингизнинг ўлганлиги ҳақида, боланинг туғилганлиги ҳақидаги гувоҳномалар билан район ижтимоий таъминот бўлимига мурожаат қилишингиз лозим. Турмуш ўртоғингиз вафот қилган вақтдан бошлаб бола учун боқувчидан жудо бўлганлик пенсияси тайинланади.

⊙

Н. МАРҲАБИБОВА: Мен 8-тиш даволаш поликлиникасида ишлайман. Оиламиз тўрт кишидан иборат. Уч ва беш ёшли фарзандларимиз бор. Мен иш жойимга январь ойида мурожаат қилган эдим. Ариза берган кундан бошлаб 35 сўмлик нафақа тўланади, дейишди. Қоидага кўра менга декабрдан бошлаб нафақа тўлашлари керак эмасми? Умуман бундай нафақа ҳақида батафсилроқ тушунча берсангиз?

ЖАВОБ: СССР Вазирлар Кенгашининг 1990 йил 2 август 759-сонли қарорига мувофиқ 1990 йил 1 декабрдан эътиборан бир ярим ёшдан олти ёшгача бўлган болалар учун нафақа минимал иш ҳақининг 50 фоизи, яъни 35 сўм миқдорида ҳар бир оила қарамоғидаги болага тўланади. Бунда ҳар бир оила аъзосига тўғри келадиган жами даромад миқдори минимал иш ҳақининг икки баробаридан, яъни 140 сўмдан ошмаслиги шарт. Апрель ойидан эътиборан бир ярим ёшдан 6 ёшгача бўлган болаларга тўланадиган ҳар ойлик нафақа 80 сўмдан иборат бўлди. Бунда ҳар бир оила аъзосининг нафақа олиш ҳуқуқини берадиган умумий даромаднинг чегараси икки баробар кўпайтирилган, уни энг кам ойлик иш ҳақининг тўрт баробари миқдорида 280 сўм қилиб белгиланган. Нафақани тайинлаш ва тўлаш онанинг иш ёки ўқиш жойидан, агар она ишламаса ёки ўқимаса у ҳолда отанинг иш ёки ўқиш жойидан амалга оширилади. Борди-ю ота-онанинг ҳар иккови ишламаса кўрсатилган нафақа она-бола истиқомат қилаётган район ижтимоий таъминот бўлимида белгиланади ва тўланади.

Ҳар ойда бериладиган нафақа бола бир ярим ёшга тўлган куннинг эртасидан тайинланади. Агар нафақа олиш ҳуқуқи бошланган кундан эътиборан олти ой ичида уни олиш учун мурожаат қилинган бўлинса ҳар ойда бериладиган нафақа бола бир ярим ёшга тўлган куннинг эртасидан тайинланади ва бола олти ёшга тўлгунга қадар тўланади. Агар бола бир ярим ёшга тўлганидан сўнг олти ой ўтказилиб, мурожаат қилинган бўлса у ҳолда нафақа мурожаат қилинган ойдан бошлаб тўланади.

⊙

А. САЙФУДДИНОВ: Бир ярим ёшдан олти ёшгача болалар учун бериладиган нафақа олиш мақсадида маъмуриятга мурожаат қилинганида Андижон пахтачилик институти ҳисобчилари тўрт болали оилалар учунгина бундай нафақа белгиланган, дейишяпти. Шу тўғрими?

ЖАВОБ: Йўқ. Тўғри эмас. Амалда қўлланила бошланган қоидага кўра бир ярим ёшдан олти ёшгача ҳар бир оила аъзоси учун 280 сўмдан кам даромад тўғри келадиган оилалар ҳар бир болага 80 сўмлик нафақа олишга ҳақли деб ҳисобланади. Бундай нафақа болаларнинг неча нафарини ташкил қилишидан қатъий назар, кўрсатилган шартлар бўйича берилади.

Абдужалил ҲАСАНОВ,
ҳуқуқшунос.

Шаҳримиз тарихидан

ЧОРСУ

ШАҲРИМИЗ марказидаги Чорсу даҳасини билмаган бирорта ҳам киши бўлмаса керак. Бироқ Чорсу атамаси халқимизда турлича талқин этилади. Балким Чорсуни Чорси деб аташ керакдир, деган фикрлар ҳам йўқ эмас. Атаманинг луғавий таърифига эътибор берсак, Чорсу — форс-тожик тилида чор — тўрт, су — дегани томон маъносини англатади.

Ўрта Осиёдаги кўпгина шаҳарларнинг марказий кўчалари туташган жойи, гузари, катта кўчалар учрашган ер қадимдан Чорсу деб аталиб келинган. Одатда бу майдон унча катта бўлмайди. Кўчанинг тўрт томонига бир-бирига қаратиб чойхоналар қурилган бўлади. Унинг атрофида одатда савдо расталари — атторлик, газлама, маҳси-ковуш дўконлари, темирчилик, отга тақа қоқиладиган, араванинг гупчагини (ғилдирагини) созлайдиган устахоналар, чархчилик, доривор, шифобахш ўтлар, аччиқ тош, хина, сурма, тароқ, бешик ва бешик асбоблари, кулолчилик, заргарлик буюмлари дўконлари, сопол ва чинни асбобларни бутлайдиган устахоналар жойлашган. Чорсу қадимда кенг ҳудуд маъносида тушунилган. Масалан, шаҳримизда Самарқанд дарбоза, Бешёғоч дарбоза, Шайхонтоҳур кўчаси ҳамда Кўкча дарбоза, Чиғатой ва Сағбон дарбозалари кўчалари туташиб Чорсуга келиб қўшилган.

Чорсу — шаҳарнинг марказий майдони ҳисобланган.

Баъзилар Чорсуни тўрт томондан келган 4 ариққа қараб нисбат берадилар. Ҳақиқатан ҳам Чорсудан суви шифобахш, таркибида киши ошқозонига фойдали маъданлари бўлган Ҳазрати Уккоша булоғи оқиб чиқар эди. Ушбу булоқнинг суви кўпгина касалликларга даво эди. Айниқса, кўкйўтал, турли яра-чақаларга чалинганлар унинг сувидан шифо топганлар. Бу ҳақда халқ ичида қуйидагича ривоят ҳам юради: бир кишининг набираси кўкйўтал бўлиб қолибди. Одамлар «Бу хасталикдан Ҳазрати Уккоша булоғи фориғ этади. Чорсуга боринг, даво сўранг. Сўраганингизда ҳам, кўк от минган ёки кўк тўн кийган йўловчидан сўранг», дейишибди.

Ота Чорсуга бориб, шундай одамни излай бошлайди. Қарасаки, қаршисидан кўк от минган киши келаяпти. Отнинг узангисидан ушлаб: «Амаки, кўкйўталга нима дори», — деб саволга тутибди. Унга жавобан: «Ҳазрати Уккошанинг булоғи», деб айтган эканлар.

Халқда ушбу булоққа нисбатан эътиқод баланд эди. Ҳозир биз таърифлаган булоқ Чорсу меҳмонхонасининг остида қолиб кетди. Бу билан, айтиш мумкинки, эътиқодимиз ҳам кўмилиб кетди.

Шу ўринда кавказликларнинг ажойиб инсоний одатини эслатиб ўтмоқчиман: улар бундай шифобахш сувларни эҳтиётлаб, мармар тош билан ўраб, чиройли ёдгорлик қўйиб, кўз қорачиғидек авайлаб сақлайдилар.

Шундай бўлса ҳам Чорсу — тўрт ариқ маъносини билдирмайди.

Чорсу таркибига Ғўза бозор, тиконли мозор, қаландархона, қаландархона мозори кирган, деб ҳикоя этади фольклоршунос олим Ғани Жаҳонгиров. Қаландархонани бизга эси паст девоналар яшайдиган жой деб тушунтириб келганлар. Аслида бундай эмас.

Илгарилари қаландархоналарнинг ҳужраларидан майиб-мажруҳ, беморларга, ғарибларга ёрдам кўрсатадиган меҳр-шафқат шифохонаси ўрнида фойдаланганлар. Қадимда Ўрта Осиёнинг деярли барча йирик шаҳарларида шаҳар марказий нуқтаси қаландархоналарга нисбат этилган. Чорсунинг қаландархонаси карвонсарой услубида солинган ичкари ва ташқари ҳовлилардан иборат эди. Ичкарида қаландархона раҳбарияти оиласи билан яшар эди. Олдинги хона гир айлана ҳужралардан иборат бўлиб, унда майиб-мажруҳлар, ғариб кишилар олиб келиниб, бепул, беминнат боқилган, касаллари даволанган, улар тузалганидан кейин эса ўринларига бошқалари олиб келинган. Ҳовлининг қиблага қараган томонида ихчамгина мачити бўлган. Кўкалдош мадрасаси ҳам Чорсу ансамблига кирган.

Ҳазрати Уккоша булоғининг ёнида тандирчилик, сомон бозори, эркак ва хотинлар ҳаммоми бор эди. Кўчаларга тош босилган эди. Инқилобгача шаҳримиздаги илк трамвай Шайхонтоҳурдан Чорсуга ва Бешёғочга қатнаган. Ўша вақтларда ҳар бир вагонни 6, 8, 10 та от тортган. Буни халқимиз «Конка арава» деб атаган.

Чорсу айниқса чоршанба ва жума кунлари одамлар билан гавжум бўлар эди. Халқ шу кунларни мурод бахш кун сифатида эътиқод этган. Шу кунларда савдо-сотиқлар қизиб, моллар айрибошланар ва ҳамманинг ҳожати чиқар эди.

Чорсу 143 хил косиблик молларини бозорга олиб чиқадиган майдон бўлган. Турли ёймачилар, намат бозор, товуқ бозори, дон бозор, мол бозор, бешик бозор, тароқ, теша, пойтеша, арралар савдоси қизир эди. Чорсунинг чеккаларида сартарошлар соч олар ва уларнинг ўзи таппонлик (тиш олар) ҳам қилар эдилар.

Умуман, Чорсу бозори ва у ердаги савдо-сотиқлар ҳақида гапирар эканмиз, ўрни келганда илгарилари мол сотувчи билан харидор ўртасида ҳурмат-иззат, инсоф ҳукм сурганини таъкидлаб ўтиш жоиз. Асли Самарқанд дарбозалик, ҳозирда меҳнат фахрийси Саидкомил ота Саидаҳмедов шундай хотирлайдилар:

— Бизнинг болалигимизда маҳалланинг қассоби «Дадангиз гўшт, ёғ буюрганлар», деб уларни бизлар орқали уйга бериб юборар эдилар. Сўнг эса вақти келганда дадамлар улар билан ҳисоб-китоб қилиб қўяр эдилар. Ўша вақтнинг савдогарлари жуда-жуда инсофли эди. Улар қадимий инсофга асосланган тижорат удумларига риоя этганлар: молни савдолашмасдан, қийишмасдан олмас эдилар. Савдолашмасдан олган буюмларни «ҳаром» ҳисоблаганлар. Ўша муқаддас удумларда савдо-тижоратнинг ҳам меъёр-мезони бор эди, Масалан, ўн сўмдан бир сўм, юз сўмдан 10 сўм, минг сўмдан юз сўм фойда этсалар, «ҳалол» деб тушунганлар. Шу хизматларга олинган камтарона фойдага шукрона этганлар ва бу барака сари етаклайди деб ҳисоблаганлар. Буни кўпгина нуроний кексаларимиз ҳам яхши хотирлайдилар. «Инсоф сари барака» деган ҳикматда ниҳоятда поклик, самимийлик, кишини улуғлаш каби инсонийлик туйғуларини чуқур ҳис этганлар...

Дарҳақиқат, ҳозирги бозордаги савдо муомалаларини кўриб ёқа ушлайсан киши. Илгари савдо ишлари билан банд бўлганлар одамига қараб ўз молларига нарх-навони белгилаганлар. Ночор, бева-бечоралар ва бечораҳолларга айтганига, ҳаттоки арзон-гаровга, баъзан текинга ҳам бериб юборабарганлар. Улар бу мурувватликлари билан қалбан покланганлар ва кам бўлмаганлар.

Чорсу қаландархонаси мозорининг устида кураш, хўроз уриштириш, ит уриштиришлар бўлиб турар эди. Бу ерда баҳор ойларида варрак, қуроқ учирганлар. Чорсуда дор ўйинлари, масхарабозликлар, тош кўтаришлар, ёғоч синдиришлар тез-тез уюштирилар эди. Майдоннинг у жой, бу жойларида маддоҳлар одамларни тўплаб сўфи Оллоёрдан ва бошқа муқаддас китоблардан ваъз этиб, йўловчилар диққатини ўзига тортар эди. Маддоҳларда кишилар эътиборини жалб этиб улар қалбига кириб бориш санъати яхши ривож топган эди. Одамлар уларни эшитиб руҳан енгил тортиб уйга қайтар эдилар.

Чорсунинг халқ кўп ўтадиган жойида эса бир чеккада эртакчилар ўз эртакларини бошлаб юборар эдилар. Улар шундай маҳорат билан эртак сўйлар эдиларки, маҳлиё бўлган одамлар бозорга келганликларини ҳам унутиб қўяр эдилар. Харид этган буюмлари ва озиқларини бир чеккага қўйиб, уларни диққат билан тинглар эдилар.

Ўша эртакчиларнинг сўнгги вакили Найзонгул деб аталган отахон бўлиб халойиқни ажойиб эртаклар оламига олиб кириб кетар эдилар. Болалигимизда мен ҳам уларни маҳаллаларда, жумладан Чорсуда кўрганман.

Эртакчининг эшитувчиларни ўзига тортиш маҳоратига қойил қолиш керак. Эртакчи отахонлар эртакнинг энг қизиқ жойига келганларида: «Қани халойиқ, атаганларингни беринглар» деб юборар эдилар. Баъзи эртакчиларнинг махсус одамлари отда томоша этаётиб: «Отахон, мана шу от сизники...» дер ва шунда одамлар ҳамёнларидан атаганларини берар эдилар. Айниқса, ёзнинг иссиқ кунларида махсус сув сотадиган кишилар «Муздек сув, шифо сув» деб одамларга сув улашиб юрар эдилар.

Чорсу — халқ билан мулоқот саҳнаси бўлган десак, муболаға бўлмайди. Бу ер Юсуфжон қизиқ, Тўйчи ҳофиз, Шожалил оталарнинг ва бошқа ҳофизларнинг доимий тўпланиб, санъатини намойиш этадиган жойи бўлган.

Тошкентнинг ғазалхон шоирлари Чорсуда кўп учрашганлар. Мавлоно Хислатнинг уйи ҳам Чорсуда эди. Шунингдек, Олимхон домла, шоир Музтариб ҳам чорсулик эдилар. Чорсудан ўзбекларнинг ажойиб мусаввири Баҳром Ҳамдамий ва бошқа кўплаб санъаткор ва қўли гул ҳунармандлар етишиб чиққан. Чорсунинг Кўкалдош мадрасасига маърифатпарвар шоирлар Муқимий ва Фурқат бир неча кун қўниб ўтганлар.

Кексаларимиз ҳатто Фурқат бу мадрасанинг тупроқ томи устига бодом экканлиги ва у кўкариб ҳосил берганлигини хотирлайдилар.

Ҳа, дўстлар, Чорсу — мозийда бўлиб ўтган кўп воқеаларни ва шахсларни эслатади. Шу ўринда севимли ёзувчимиз Абдулла Қодирий ҳам Чорсудан бўлажак ҳикоя ва романларига кўплаб илҳом олган дейишга ҳақлимиз. Чунки, у зотнинг уйлари ва боғлари бу манзилдан унчалик узоқ эмасди.

Ушбу хотиралар билан биз ўтмишнинг нурли чўққиларига нигоҳ ташладик. Дарҳақиқат, ўтмишимизни англамасак, бу кунларимизнинг мазмуни йўқдек туюлади бизга. Биз ўтган авлодларнинг тирик вакилимиз. Уларнинг руҳи, орзу-ниятлари бизга, келажакка қаратилганини бир он унутишга ҳаққимиз йўқ. Агарки унутсак, у вақтда бизнинг келажагимиз гумон. Зеро, муборак китобларда инсон ва фақат ҳақиқий инсон — ўтганларни эслаб, хотирлаб, руҳини шод этиб, ўз-ўзини поклайди ва ўз-ўзлигини англайди, деб бежиз айтилмаган. Эндиликда буларни англаш вақти келди.

Билол АМИНОВ,
тарих фанлари номзоди, элшунос олим.

НАШРИЁТНИНГ КИТОБ ДЎКОНИ

Ғафур Ғулом номли адабиёт ва санъат нашриётининг Самарқанд бўлими томонидан Самарқанд давлат дорилфунуни филология факультети биносида китоб дўконининг очилиши талабалар учун қимматли совға бўлди. Бу дўконнинг яна бир қулайлик томони шундаки, у чоп этилган китобларни вилоятдаги олис район ва қишлоқларга ҳам олиб бориб сотишни ташкил этади. Китоб савдоси ишларини бўлим томонидан таъсис этилган муҳаррир-тарғиботчи амалга оширади. Бу эса сотув давомида китоб дўконлари ҳисобига қоладиган 25 фоиз маблағ ҳам нашриёт бўлими чўнтагида қолади, деган гап. Жумҳурият матбуот давлат комитетининг рухсати билан нашриёт область бўлимининг ана шундай китоб дўконлари Бухоро ва Хоразм вилоятларида ҳам ташкил этилади.

СИҲАТ-САЛОМАТЛИК

- АЁЛ СУТИНИНГ ЯНА БИР ХУСУСИЯТИ
- ИЧКИЛИКБОЗЛИККА ШУНДАЙ НАФРАТ УЙҒОТИШАР ЭДИ
- УЗОҚ ЯШАШНИНГ СИРИ
- БУНИ МЎЪЖИЗА ДЕСА БЎЛАДИ
- ТУРЛИ КАСАЛЛИКЛАРГА ДАВО
- АЛОҚАЛАР ЯНАДА КЕНГАЯДИ

Ўзбекистон ва жаҳон

Тиббий соҳадаги ҳамкорлик

ОММАВИЙ ахборот воситаларида, матбуотда Ўзбекистоннинг чет эллар билан турли соҳаларда қилаётган ҳамкорлиги ҳақида тез-тез хабарлар берилиб турибди. Ҳамкорликда фаолият кўрсатаётган корхоналар сони эса тобора ортиб бормоқда. Ана шундай ҳамкорлик жумҳуриятимизнинг тиббий соҳасига ҳам кириб келмоқда. Тиббий соҳадаги мутахассисларимиз чет элларга чиқиб ўз соҳаларида тажриба алмашиб келмоқдалар.

Тошкент шифокорлар малакасини ошириш илмгоҳининг проректори, тиббиёт фанлари доктори, профессор Акром Фозилов билан ҳам чет эллар билан тиббий соҳадаги алоқалари ҳақида суҳбатлашдик.

— Бизни, айниқса олимларни хурсанд қилаётган нарсалардан бири шундан иборатки, жумҳуриятимизда биринчи навбатда ёш олимларни янада шакллантириш, уларни мақсадга тезроқ эриштириш юзасидан бўладиган чет эллар билан алоқаларни мустаҳкамлаш, чет эллардаги таниқли олимлар билан мулоқотни кучайтириш, чет эллардаги ривожланган технология билан таништириш борасида бир мунча кўзга кўринарли ишлар олиб борилаяпти, — дейди А. Фозилов. — Лекин, кўзга кўринадиган камчилик борки, у ҳозир яққол сезилиб турибди. Бу камчилик нимадан иборат? Мана, ўзбек тилини ривожлантириш, рус тилини муттасил ўрганиш билан бирга бизнинг ўзбек йигит-қизларимиз чет тилларни ўзлаштиришдан узоқлашиб қолдилар. Инглиз, француз, немис тилларини билмаган шифокор чет эллик олимлар билан мулоқот қилиш у ёқда турсин, ҳаттоки тиббиёт соҳасида чиқаётган адабиётлар билан танишиб чиқиши бир мунча қийин бўлади. Шунинг учун биринчи навбатда мен ўйлайманки, жумҳуриятимиздаги тиббий илмгоҳларда бизнинг шу бўлажак шифокорларимиз асосий фанларни ўзлаштириш билан бирга чет тилларни ҳам ўрганишса ёмон бўлмасди.

— Акром ака, ўз соҳангиз бўйича қайси мамлакатларда бўлгансиз?

— Мен сўнгги йилларда Германия Федератив Республикасида, Америка Қўшма Штатлари, Япония, Хитой Халқ Республикаси, Афғонистон, Покистон мамлакатларида бўлдим. Қаерга бормайлик, даставвал бизни ўзбек диёридан эканлигимизни билишса, биз билан учрашган олимларнинг кўнглида иссиқлик сезамиз. Биз Ўзбекистонданмиз десак улар албатта Абу Райҳон Беруний, Ибн Сино каби буюк алломаларни тилга олишади. Мана шуларнинг авлодлари, набира, эваралари, юртдоши деб тушунишади. Уларнинг хаёлларида бизда, халқимизда аслида илм-маърифатнинг ўчоғи, қўри ҳали сақланиб қолган.

— Суҳбатга тайёрланиш жараёнида сиз ўтган йили покистонлик жамоат арбоби Ҳаким Муҳаммад Саид жаноблари жумҳуриятимизга ташриф буюрганларини айтиб ўтдингиз. У кишининг жумҳуриятимизга ташриф буюришларининг боиси нимада?

— Ҳаким Муҳаммад Саид жаноблари Иттифоқимизда ташкил этилган Ибн Сино мукофотига сазовор бўлган киши. Шу муносабат билан у киши юртимизга ташриф буюрган. Уларнинг мақсадлари нафақат мукофотни олиш, балки Ибн Сино Ватанига таъзим қилиш эди. Ўзбекистонга келиб мен билан бирга Афшонада бўлдилар. Самарқанд, Бухорода бўлдилар. Учрашувларимиз давомида шундай фикрга келдикки, Покистон ва Ўзбекистон олимлари шифобахш дори моддалар соҳасида бир мунча кўзга кўринадиган ишлар олиб бориши мумкин экан. Масала шундаки, Ҳаким Муҳаммад Саид жанобларининг «Ҳамдард фондейшн» деган ташкилотлари Ибн Сино йўли билан доривор моддаларни шу давргача ишлаб чиқарар ва бир қанча чет давлатларга сотар экан. Мен Покистонда бўлганимда бу фирманинг технологик лабораториялари билан танишдим. Биргаликда иш олиб борадиган Огахон тиббий дорилфунунида ҳамда Карочидаги химия технология олийгоҳларининг профессорлари билан учрашдик.

— Акром ака, бизнинг диёримиз доривор ўсимликларга бой. Ана шу Покистоннинг «Ҳамдард фондейшн» ташкилоти билан шартнома тузиб, унинг бирор бир филиалиними ёки бўлмаса бўлиминими жумҳуриятимизда барпо этсак, улар бунга йўқ дейишмас.

— Ҳа, албатта. Агарда биз «Ҳамдард» ташкилоти билан шартнома тузиб, ишимизни юргизадиган бўлсак, улар бизга ўзининг технологиясини беради. Биз ўзимизнинг жумҳуриятда, қолаверса Ўрта Осиё жумҳуриятларида доривор ўсимликларни йиғиб олишни ташкил қилишимиз, уларни қайта ишлашни йўлга қўйишимиз ва амалиётга тадбиқ этишимиз керак бўлади.

— Шарқ мамлакатларининг тиббий соҳадаги ютуқларини кузатсангиз кўпроқ эътиборингизни Покистон мамлакати тортади. Сабаби «Жаҳон мамлакатлари маълумотномасида» берилишича Шарқ мамлакатларининг орасида фақатгина Покистон хирургия анжомларини экспорт қилар экан. Бундан кўриниб турибдики, бу мамлакатда нафақат хирургия анжомларини ишлаб чиқариш, балки доривор моддаларни тайёрлаш ҳам яхши йўлга қўйилган экан. Улар билан алоқа қилишнинг боиси ҳам ана шунда бўлса керак.

— Масала шундаки, шарқда ғарбдаги ривожланган давлатларга нисбатан халқ тиббиёти кенг ривожланган. Бу фақатгина ҳозирги кунда эмас, асрлар давомида шундай бўлган. Шарқ давлатларидан Ҳиндистон, Покистон, Хитой ва шунга ўхшаган давлатларда кўпроқ тиббиётда ўсимликлардан олинган доривор моддалар маълум миқдордаги аралашмалари, қоришмалари кўп истеъмол қилинади. Бу доривор моддаларнинг устунлиги шундан иборатки, Европа давлатларида ишлаб чиқарилган доривор моддалар баъзи бир аллергик хусусиятга эга.

— Суҳбатимиз давомида айтиб ўтганимиздек, бизнинг олимларимизнинг довруғи кўпгина хорижий мамлакатларга етиб борган. Бу олимларимиз дунёдаги таниқли олимлар билан бир қаторда меҳнат қиляпти десак менимча янглишмаган бўламиз. Бунга мисол қилиб шаҳримиздаги клиник касалхонада грек фуқаросининг даволанганлигини айтишимиз мумкин. Қаранг, узоқ Грецияда ҳам бизнинг тиббий соҳадаги ютуқларимиз маълум экан.

— Мен ўйлайманки, бизнинг олимларимиз ҳали очилмаган гулдай. Балки олимларимиз ҳали ўз тадқиқотларини, кашфиётларини етарли даражада ташвиқот қилиша олмас. Шу ташвиқот қилиш системаси бизда яхши йўлга қўйилмаган. Лекин олиб бориладиган ишлар доираси, уларнинг чуқурлиги ва кенглиги жиҳатдан бизнинг олимларимиз ҳам жуда юқори етакчи ўрин тутишади. Ўзбекистон ССР Фанлар академияси академиги Комилжон Аҳмаджонович Зуфаровнинг кашфиётлари ва уларнинг мактабларида олиб бораётган ишлари бутун жаҳонга маълум. Ленин мукофоти совриндори Ёлқин Холматович Тўрақуловнинг олиб бораётган ҳозирги кундаги эндокринология олийгоҳидаги ишлари нафақат жумҳуриятимизда ёки Иттифоқимизда, балки бутун дунёда маълум.

— Мана шу қилинаётган ишларнинг давомчилари ва қилиниши керак бўлган ишларни бажарувчилар кадрлардир.. Шундай экан, кадрлар тайёрлаш борасида ишлар қандай кетяпти. Ўзингизнинг хабарингиз бор: ўтган йили жумҳуриятимиздан уч ёш иқтисодчи олим Америка Қўшма Штатларига ўқишга юборилди. Мана шунга ўхшаш тиббий соҳа олимларини, шифокорларни ҳам илғор ривожланган мамлакатларга, айниқса тиббиёт соҳасида дунёга танилган мамлакатларга тажриба алмашиш тариқасида юборилиш мўлжалланганми?

— Ҳозирги кунда Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш вазирлиги томонидан ёш, эътиқодли олимларни танлаш ва чет элларга юбориш борасида жуда самарали ишлар олиб борилаяпти. Лекин, боя айтганимдек кўпчилик ёш олимларимиз, йигит-қизларимиз чет тилларни чуқур билмаслиги бу ишни секинлатиб турибди.

— Сиз бир неча давлатда бўлиб келганлигингизни айтдингиз. Мана шу мамлакатларда бўлиб қайтганингиздан кейин ўша ердан олган тиббий соҳадаги таассуротларингиз билан ҳамкасбларингиз ўртасида ўртоқлашасиз. Айтингчи, ана шу мамлакатларда бўлиб, ўзингиз учун, тиббиётимиз учун қандай тажрибаларни олиб келгансиз? Қандай ишларни ўрганиб ўз ишингиз жараёнида қўллашга ҳаракат қилдингиз?

— Чет элларда бўлиб таниқли олимлар билан учрашиш ва йирик марказлар билан танишиш орқали мен орттирган тажриба бу ерда жуда асқотади. У ердаги тараққиёт, тиббиёт соҳасида эришилаётган ютуқлар, янгиликлар ҳаммага фойдали. Шу боисдан мана шу кўрган-билганларимни тезроқ ҳамкасбларимга етказишга, амалиётда тадбиқ этишга ҳаракат қиламан.

Суҳбатдош Ғафур ЖАМОЛОВ.

Наботот оламида

ТАНТИ НЕЪМАТ

ЛАВЛАГИНИ хосиятли ўсимлик сифатида кўҳна замонлардан бери етиштириб келадилар. Деҳқончиликнинг илк дамларида одамлар овқатга ишлатган. Қадимий табибларнинг фикрича, лавлаги илдиз мевасининг шарбати одам организмида модда алмашувини яхшилаб, уни мустаҳкамлайди. Халқ табобати амалиётида лавлаги илдиз мевасининг шарбати асли асал билан омухталикда хафақон хасталиги ҳамда шамоллаш билан боғлиқ касалликларда синалган даволардан ҳисобланади. Бир вақтлар лавлаги шарбатини саратон (рак) касаллигига қарши ишлатишган. Қайнатилиб пиширилган лавлаги сурункали қабзиятга кўҳна замонлардан бери даво ҳисобланади. Халқ табобати амалиётида мабодо тиш оғриғи ҳуруж қиладиган бўлса, унда лавлагининг хомидан бўлакча олиб оғизда ушлаб туриш тавсия қилинади, шунда изтиробли оғриққа маълум даражада тасалли беради. Агар тумовда бурундан қуюқ ажратмалар оқадиган бўлса, у ҳолда лавлаги қайнатмасининг шарбати билан ташқи муолажа қилиш тавсия этилади. Силла қуритадиган, узлуксиз ич қотишида лавлаги қайнатмаси билан ҳуқна этилса, ижобий натижасини намоён этади.

Тананинг ташқи томонида ҳосил бўлган ўсма ва яраларда лавлаги шарбатини ичишдан ташқари, лавлаги бўтқасини мазкур жойларга қўйиб, устидан барги қамралган ҳолда тутиш кўп марта қайтарилади (бўтқа қуруқланадиган бўлса, янгилаб туриш билан), ўсимлик баргларининг эзилмаси яллиғланишни қайтарувчи омил сифатида тананинг озор топган жойларига қўйилади.

Қайнатилган лавлаги ва қайнатма шарбати ични юмшатувчи ва пешоб ҳайдовчи восита сифатида танилган.

Маълумотларга қараганда, лавлаги ошқозон-ичак йўли ва жигар касалликларида фойдали бўлиши билан бирга, беморга тинчлантирувчи таъсир ҳам кўрсатади.

Лавлагини танти неъмат деганларича бор. Бундан тахминан 230 йиллар бурун биринчи бор лавлаги асосида шакар чақмоқчалари олинган бўлса, XIX асрнинг бошларида дастлабки қанд заводлари ташкил қилиниб, саноат миқёсида лавлагидан шакар олина бошланди.

Энди лавлаги ўсимлиги билан яқинроқ танишишга тўғри келади.

Лавлаги — шўрадошлар оиласига мансуб, бир, икки ва кўп йиллик ўсимлик. Лавлагининг 10 тури қайд қилинган бўлиб, шулардан бештаси Иттифоқимизда учрайди. Лавлаги биринчи йили турли кўринишга эга бўлган «этдор» илдиз, бандли барглар чиқаради. Илдизмева япроқ, думалоқ, тухумсимон, цилиндрсимон, конуссимон кўринишга эга бўлиб, ранги турлича бўлиши мумкин.

Экма лавлаги икки йиллик бўлиб, биринчи йили илдиз ва барг чиқаради, иккинчи йили илдизмевасидан гулпоя ривожланиб, уруғ ҳосил бўлади. Гули икки жинсли, ҳашаротлар ёрдамида четдан чангланади, меваси ёнғоқча. Экма лавлагининг бурак, қанд, ҳашаки навлари бор. Эрамиздан олдинги 2—1 мингинчи йилларда Ўрта денгиз соҳили мамлакатларида барг маҳсулотли лавлагилар ишлатилиб, маданийлаштирилган. Дастлабки илдизмевали лавлагилар эрамиздан бироз олдин етиштирилган бўлиб, аста-секин Юнонистон, Византия, Болқон мамлакатлари, Киев Руси, Ғарбий Оврупо, шунингдек, Эрон, Афғонистон ва Хитойда экила бошлади.

Эндиликда лавлаги кўплаб етиштириладиган сабзавот ҳамда хом ашё ва уй ҳайвонлари учун озуқа сифатида фойдаланиладиган ўсимликлардан ҳисобланади. СССРда лавлаги асосан Украина, Шимолий Кавказ, Марказий Қоратупроқли вилоятларда, Поволжье, Молдова, Қозоғистон, Белоруссия, Болтиқбўйи республикаларида, Олтойда етиштирилади.

Маннон НАБИЕВ.

Шаҳримиздаги Улуғ Ватан уруши қатнашчиларининг госпиталида фахрийлар даволанишлари учун барча шароит муҳайё. Шифокор ва ҳамширалар беморлар билан ўта хушмуомалада бўлишади. Шунинг учун ҳам шифохонадаги таклиф ва истаклар дафтарида миннатдорчилик сўзлари кўп.

СУРАТЛАРДА: (чапдан) ҳамшира Маҳмуда Олимхўжаева. 1-ички касалликларни даволаш бўлими мудири Асқар Юсупов беморни кўрмоқда. Ҳамшира Асия Галиева 20 йилдирки шарафли касбини эъзозлаб келяпти.

В. Тўраев суратлари.

Ал-ХОРАЗМИЙ заводининг ишчиси Владимир иккинчи сменага ишга келди. Кечга бориб, икки сменада тинимсиз ишлаган дастгоҳ қизиб кетди. Кейин аҳён-аҳён тўхтаб қола бошлади. Владимир у ёқ-бу ёғини очиб қаради. Шу вақт дастгоҳнинг ўткир қиррали эшиги кучли тезлик билан келиб ёпилди-ю, яна очилди. Владимир қўлини тортиб олишга улгура олмади. Кафтининг қоқ ўртасидан бешта бармоғи билан узиб кетди.

Бу воқеа кўз очиб юмгунча содир бўлди. Владимир кейин нима бўлганини эслай олмайди. Чунки аллақачон ҳушини йўқотганди.

Тун. Соат икки. «Тез ёрдам» эндигина 28 ёшни қаршилаган беҳуш В. Исместевни шаҳар 6-касалхонасига олиб келди. Уни қабул қилган жарроҳ аъзонинг узилиб қолган қисмини тезликда топиб келтиришларини сўради.

— Бир вақт ўзимга келиб қарасам қон тўхтаган. Кафтимнинг эса ярмиси йўқ, — деб эслайди. Владимир. — Ўшанда «Энди қўлсиз қолар эканман» деб ўйлагандим. Ниҳоят, бир оздан сўнг, қоғоз пакетга солинган қўлимнинг узилиб қолган қисмини олиб келишди.

АҚЛИНГИЗ ЛОЛ ҚОЛАДИ

Операция бошланди. Ўн икки соат микроскоп остида олиб борилган машаққатли операциядан сўнг Владимирнинг қўллари қайтадан жойига уланди. Жарроҳлардан иборат иккита бригада эрталабгача тиним билмади.

— Бармоқларингизни қимирлата оласизми? — сўрайман қизиқиб.

— Ҳа, қимирлата оламан, — дейди у.

...Уланган бармоқлар илиқ. Демак томирларда қон айланяпти. Ўша куни жонсиз бармоқларга айланган бу аъзоларга қайта жон битди. Кўз илғамас қанчадан-қанча асаб толаларини қайта бириктириб, минглаб майда томирларни бирбирига улаш осонми?..

Ушбу митти жарроҳлик маркази 1986 йили Тошкент шаҳар 6-касалхонаси қошида Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги, республикада хизмат кўрсатган фан арбоби, профессор Восит Воҳидович Воҳидов ташаббуси билан ташкил этилди. Шу кунга қадар бу ерда икки ярим мингдан ортиқ беморнинг жароҳатлари даволанди. Қанчадан-қанча жонсиз аъзоларга қайта жон берилди.

Олтмиш ўриндан иборат бу бўлимга тиббиёт фанлари номзоди Элдор Ўрмонов раҳбарлик қилмоқда.

— Элдор Федорович, бу ишларни амалга оширишда қандай муаммоларга дуч келмоқдасиз? — деб сўрайман бўлим бошлиғидан.

— Муаммолар кўп, — дейди у бироз хаёлга чўмиб. — Чунки ишлатиладиган ҳар бир асбоб Англия, Япония каби чет эллардан келтирилади. Уларни Москва орқали қанчалик қийинчиликлар билан олаётганимизни тасаввур қила олмайсиз. Бундай асбобларни ишлаб чиқариш учун республикамизда ҳеч қандай технология йўқ. Мисол учун бир дона ниnaнинг ўзи 18 доллар туради. Битта операция учун эса учта нина кетади. Тасаввур қилинг-а, битта операция қанчалик қимматга тушаётганлигини...

Комила СУЛТОНОВА.

ПИЁДА ЮРИНГ

«Кўп юрсанг — узоқ яшайсан» деган халқ мақоли бор. Дарҳақиқат, пиёда юриш — саломатликни мустаҳкамлайдиган энг қадимги воситалардан бири. Пиёда юрганда кўп мушаклар ишга тушади. Организмнинг юрак-томир, нафас олиш ва бошқа системалари фаолияти ошади. Кун бўйи ишлаб чарчаган одам ишдан кейин 20-30 дақиқа пиёда юрса чарчоғи ёзилиб, тетиклашади. Пиёда юриш, хусусан ёши ўтиб қолган ва узоқ вақт физкультура машқлари билан шуғулланмай юрган одамлар учун жисмоний машғулотнинг ажойиб тури бўлиши мумкин. Вақтингизга қараб ҳар куни — ярим, бир, икки соатча пиёда юринг. Аммо, вақтингиз қанчалик кам ёки тиғиз бўлса, шунчалик шахдам-шахдам қадам ташлаб юринг. Яхшиси ҳафтада 3 — 5 марта, хусусан эрталаб ёки кечқурун (бироқ ухлашдан камида икки соат олдин) юришга одатланинг. Ишни шундай бошланг: қўл ва оёқларингизни силтаб кўтариб туширинг, эгилинг, чўккалаб ўтиринг. Охирги 5 — 10 дақиқа аста-секин юринг. Шу зайлда 2 — 3 ой юриб турсангиз фойдасини билиб оласиз.

Михаил ГРИНЕНКО,
педагогика фанлари номзоди.

ҲАЁТ ЗАҲРИ

⊙ Ўтмишдаги Спартада одамларга ичкиликнинг мараз, жирканч касофатларини ва шармандали кучини кўрсатиш учун қуллар ўлгудек ичирилиб, маст ҳолати халойиққа намойиш этилган. Шу билан ёшларда ичкиликка нисбатан ижирғаниш уйғотилар эди. Ликург ҳокимлигида Спартада мавжуд бўлган бутун узумзорлар йўқ қилиниши ҳақида фармон чиққанлиги маълум.

⊙ Ўрта асрларда Англияда ичкиликбозликни — шармандагарчиликнинг энг ёмони деб билишган: маст кишиларнинг бўйнига ёрлиғ осиб, кўчалар бўйлаб сазойи қилишган. Қизиғи шундаки, кейинчалик газета саҳифаларида ичкилик домига тушганларнинг исми, турар жойи аниқ қилиб кўрсатиладиган бўлди.

⊙ XVIII асрнинг бошларида Англия парламенти арақ ичадиганларга ҳаддан ташқари кўп солиқ тайинлади. Мабодо бунга итоат қилинмаса, қонунбузарлар дарра билан жазоланганлар.

Султон РАСУЛОВ.

КАЙФИЯТ УЛАШУВЧИЛАР

БИЗ бир гуруҳ Улуғ Ватан уруши қатнашчилари ушбу дил сўзларимизни «Оқшом»да эълон қилинишини илтимос қиламиз. Чунки бизга хизмат қилаётган «Олмазор» даҳасидаги 144-дорихона ходимлари миннатдорчилик билдиришга арзийдилар. Сирожиддин Тўрақулов раҳбарлик қилаётган бу жамоа аъзолари бир-бирларидан ўта хушмуомала, доим ҳурматингизни ўрнига қўйиб кутиб олишади, зарур дори-дармонларни хонадонимизга ўз вақтида етказиб беришади, кайфиятимиз, саломатлигимиз билан мунтазам қизиқишади, қўлларидан келган ёрдамни аяшмайди.

Ниятимиз, шу дилкаш инсонларнинг умрлари узоқ бўлсин.

Бир гуруҳ фахрийлар номидан:

Улуғ Ватан уруши ногирони

Ҳосил НОСИРОВ.

Жами 15 имзо.

Советлар мамлакатида

ЗИЛ, ЛЕКИН МОСКВАНИКИ ЭМАС

ЦЕЛИНОГРАД. «Целиноградсельмаш» заводи ЗИЛ юк машиналарининг ва ўғит ташишга мўлжалланган махсус машиналарнинг биринчи туркумини ишлаб чиқарди. Бу ўз ҳамкасбларига ЗИЛ-130 машиналари учун шассилар етказиб бераётган Москвадаги Лихачев номли автозавод билан ҳамкорлик қилиш туфайли мумкин бўлди. Целиноградлик автомобилсозлар ҳозирнинг ўзидаёқ юзлаб машиналар учун буюртмалар олишди.

ПЛАЗМА — ЭКОЛОГИЯ ХИЗМАТИДА

СУМИ. УССР Фанлар академияси металлар физикаси илмгоҳининг Сумидаги илмий-техника маркази мутахассислари едирилмайдиган, занглашдан сақлайдиган қопламаларни плазма ёрдамида пуркаш технологиясини ва шу мақсад учун мўлжалланган қурилмани ишлаб чиқдилар. Янги линия жуда самарадорлиги, кичик ва катта ҳажмли нарсаларга ялпи ишлов бера олиши билан ажралиб туради ва деворни пардозлаш материаллари ишлаб чиқаришда, металл идишларга манзарали суратлар чизишда қўлланилиши мумкин. Бундай техникадан фойдаланиш экология учун зарарли гальваник ишлаб чиқаришдан воз кечиш имконини беради.

ВАЛЮТАНИ СОТИБ ОЛАСИЗМИ?..

РИГА. Биринчи бўлиб валюта билан савдо қилишга расмий рухсатнома олган хўжалик ҳисобида ишловчи давлат корхонаси ҳар куни долларнинг сўмга нисбатан қийматини белгилайди. Харидорларга белгиланган намунадаги квитанциялар ёзиб берилади. Бу квитанцияларни республика божхона ходимлари тан олишади, лекин у валютани СССРдан олиб чиқиб кетиш ҳуқуқини бермайди. Бунинг учун алоҳида рухсатнома талаб этилади. Ҳозир идора бир долларни 30 сўм 50 тийинга сотиб олаяпти, кейин эса 34 сўмдан сотяпти. Ригада яқин вақт ичида яна иккита саррофхона очиш режалаштирилмоқда.

БАНК ХИЗМАТЛАРИДАН ПОЧТАХОНАДА ФОЙДАЛАНИЛАДИ

ТАЛЛИНН. Почта банки ишлай бошлаши биланоқ Эстония аҳолиси ҳар қандай алоқа бўлимида зарур банк операцияларини, шу жумладан эркин муомаладаги валюта билан амалга ошириладиган операцияларни бажариши мумкин. Тарту тижорат банки раҳбарияти шундай банк очиш тўғрисида республика почта идораси билан дастлабки тарзда келишиб олди.

ПАРТИЯНИ ҚЎЛЛАБ ЮБОРДИ

ДОНЕЦК. «Гипрохимреактив» илмгоҳининг Донецкдаги филиалида ишловчи етакчи муҳандис Л. Топтигина Куйбишев район партия комитетига кутилмаган ёқимли туҳфа келтирди. Гарчи у коммунистлар рўйхатида бўлмаса-да, ҳар ойда кўнгилли равишда партия кассасига пул ўтказади. Мамлакатда авж олган партиядан холи қилиш кампанияси унинг эътиқодини сусайтирмади ва у коммунистларга фаол ёрдам беришда давом этмоқда. Унинг фикрича, мамлакатда бошланган ўзгартишлар жараёнини ёш авлод туғаллаши керак бўлади, шунинг учун ҳозир асосий куч-ғайратни ёшларни тарбиялашга қаратиш зарур.

(СИТА).

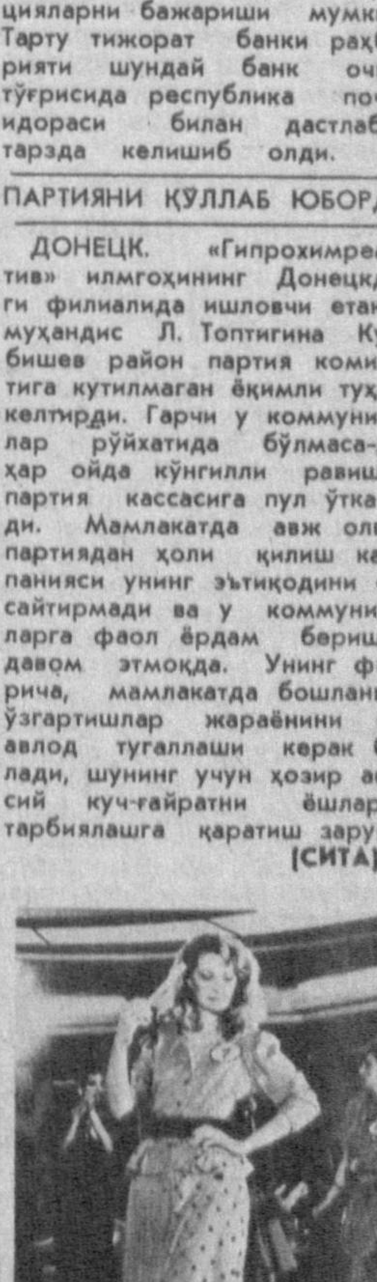

«Комсомольская правда» рўзномаси ташкил этган ва мамлакатимизда илк бор ўтказилган «1991 йилдаги матбуот маликаси» танлови ниҳоясига етди.

Танлов ғолиблиги ва биринчи «СССР матбуот маликаси» унвонига Ленинградлик «Зебра» телевизион кўрсатувининг олиб борувчиси 20 ёшли Анна Даниленко сазовор бўлди. Танлов ғолиби сифатида у Америка Қўшма Штатларига ижодий сафарга чиқиш ҳуқуқини қўлга киритди. Иккинчи ўрин эса «Блиц» номли Киев ҳажвий рўзномасининг ходимаси Татьяна Сергага насиб этди.

СУРАТДА: Татьяна Серьга танлов пайтида.

В. Веленгурин (СИТА) сурати.

ДИҚҚАТ!

Иситиш мавсумига тайёргарлик ишлари олиб борилиши муносабати билан 23 МАЙДАН 2 ИЮНГАЧА Дилхуш, Новза-Қозиробод кўчалари ва Домбробод даҳасида

иссиқ сув бўлмайди

Маълумотлар олиш учун телефонлар: 33-32-32.

ТОШКЕНТ ИССИҚЛИК ТАРМОҚЛАРИ КОРХОНАСИ

Тошкент шаҳар Киров районидаги 272-ўрта мактаб томонидан Абдуллаев Ҳамидулла Ҳикматуллаевич номига берилган 356079 номерли йўқолган

ЎРТА МАЪЛУМОТ ТЎҒРИСИДАГИ АТТЕСТАТ

БЕКОР ҚИЛИНАДИ.

КИМ БЎЛСАМ ЭКАН?

С. И. КАДИШЕВ НОМЛИ 33-АВИАЦИЯ ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

қуйидаги ихтисослар бўйича

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

— учиш аппаратларини йиғувчи чилангар;
— механика йиғув ишлари чилангари;
— кенг тармоқли станокчи;
— рақамли программа билан бошқариладиган станокларнинг оператори;
— токарь;
— фрезерчи;
— электр пайвандчи;
— тикувчи-мотористка.

ЎҚИШ МУДДАТИ:

СОВЕТ АРМИЯСИ САФИДАН ҚАЙТГАНЛАР УЧУН — 6 ой (бошқа шаҳарликлар учун ётоқхона бор).

11-СИНФНИ БИТИРГАНЛАР УЧУН — 10 ой.

Ойига 115 сўм стипендия ҳамда ишлаб чиқариш практикасидан тушган иш ҳақининг 50 фоизи тўланади.

ЎҚИШ ГУРУҲЛАР ТЎЛИШИГА ҚАРАБ БОШЛАНАДИ.

9-синфни битириб, 1—2 йиллик гуруҳларга қабул қилинганлар, битиргандан сўнг касб олганликлари ҳақида ҳужжат оладилар.

Хоҳловчилар билим юрти қошидаги кечки мактабда ҳам ўқишлари мумкин.

3 йиллик гуруҳларга қабул қилингалар тўлиқ ўрта маълумот ва касб олганликлари ҳақида диплом оладилар.

Ёшларга узлуксиз техникавий маълумот бериш мақсадида билим юрти Тошкент машинасозлик институти-экспериментал ўқув илмий ишлаб чиқариш бирлашмаси таркибига кирган. Умумий ўқиш муддати 7 йил бўлиб, биринчи поғонасида ўқиш 2 йил давомида билим юртида ўтади.

КИРУВЧИЛАР математикадан (оғзаки), **она тили** (ёзма) **имтиҳон топширадилар.**

Битиргандан сўнг тўлиқ ўрта маълумот ва касб олганликлари ҳақида ҳужжат оладилар.

Ўқишни муваффақиятли тугатганлар Тошкент машинасозлик институти ёки авиация техникумида ўқишни давом эттирадилар.

9-синфни битириб, билим юртини барча туридаги гуруҳларига қабул қилинган ҳамма ўқувчилар бепул кийим-бош ва иссиқ овқат билан таъминланадилар.

ЎҚИШ МУДДАТИ УЗЛУКСИЗ МЕҲНАТ ФАОЛИЯТИГА КИРАДИ.

МАШҒУЛОТЛАР ЎЗБЕК ВА РУС ТИЛЛАРИДА ОЛИБ БОРИЛАДИ.

Ўқувчилар ўқиш даврида Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмасида ишчи-хизматчилар учун жорий этилган имтиёзлардан ҳам фойдаланадилар.

ЎҚИШНИ ТУГАТГАНДАН СЎНГ ШУ КОРХОНАДА ИШ БИЛАН ТАЪМИНЛАНАДИЛАР.

ЎҚИШ 1 СЕНТЯБРДА БОШЛАНАДИ.

Кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: директор номига ариза, 9-синфни тамомлаганлиги ҳақида ҳужжат ёки ўрта маълумот ҳақидаги аттестат, туғилганлик ҳақида гувоҳнома (паспорт), яшаш жойидан справка, ота-онасининг ишхонасидан справка, 6 донадан 3х4, 4х5 см фотосурат.

Билим юрти манзилгоҳи: 700207, Тошкент шаҳри, Ҳамза райони, генерал Петров кўчаси, 331-уй (30, 119, 151, 192, 110, 42, 44-автобуслар; 6, 29-трамвайларнинг «С. И. Кадишев номли билим юрти» бекати). Телефонлар: 96-58-20, 96-39-72, 96-47-70.

Ўзбекистон ССР Давлат санъат музейида XVIII — XX аср бошлари рус чиннилари кўргазмаси очилди. Кўргазма Москва яқинида машҳур инглиз савдогари Франц Гарднер ташкил этган бутун жаҳонга довруғ таратган шахсий чинни ишлаб чиқариш корхонасининг 225 йиллигига бағишланган. Ундан 200 дан ортиқ ноёб чинни намуналари ўрин олган.

СУРАТДА: кўргазмада.

С. Величкин (ЎзТАГ) сурати.

Тараққиёт уфқлари

ҒАЙРИТАБИИЙ ЖИСМЛАР

БОЛГАРИЯ билан Грециянинг бир гуруҳ олимлари самода ғайритабиий астрофизик жисм мавжуд эканлигини қайд этиб, водород тўлқин узунлигидаги спектр маълумотлари асосида жисм компонентларининг радиал тезлиги секундига олти минг километрдан ошиқлигини қайд қилишди. Жисмнинг ёруғлиги бир неча кунларда ўзгариб туриши ҳам аниқланди. Самода Қуёш массасидан икки миллиард баравар оғир бўлган жисмнинг ҳам мавжудлиги ҳақида америкалик олимлар хабар қилишди. У «қора туйнук» бўлиши ҳам мумкин деган фикрлар бор.

НУР ТАЪСИРИДА

КЕМБРИЖ, Беркли ва Берлиндаги илмий ташкилотлар ходимлари ўн беш йил давомида ҳамкорликда ишлаб бактериодопсин оқсили тузилишини аниқлашга муваффақ бўлдилар. «Галобактериум галобиум» бактерияси мембранасида мавжуд бўлган бактериородопсин нур таъсирида ҳужайра мембраналаридан протонни оқсилнинг тузилиши ўзгаришлари ҳисобига олиб ўта олиши ўрганиб чиқилди. Бунда нур энергиясининг кимёвий энергияга айланишининг аниқланиши катта илмий аҳамиятга эга маълумотлардан ҳисобланади. Оқсил тузилиши юқори аниқликка эга бўлган электрон криомикроскопия усули билан топилди.

УЧУҚНИ ДАВОЛАЙДИ

УЧУҚ касалликларини даволашда самарали бўлган реаферон «Биотехнология» илмий ишлаб чиқариш бирлашмасида синовдан муваффақиятли ўтди ва уни кўплаб чиқаришга киришилди. Янги препарат альфа интерферон бўлиб, «Санитас» тажриба ишлаб-чиқариш корхонасида тайёрланади. Липосомлар (биологик мембрана моделини бажарувчи икки қобиқли фосфолипид пуфакчалар)га жойлаштирилган препаратлар самарали эканлиги тажрибаларда синаб кўрилди.

ЧОРБОҒЛИ УЙЛАРДА

СТИРОЛ синтезида қолдиқ сифатида ажратилувчи корсдан ажойиб хоссали лок тайёрланди. Атмосфера ўзгаришларига бефарқ бўлган янги маҳсулот металл, бетон, ёғоч ва бошқа маҳсулотларга яхши ёпишади, ялтироқли бахш этади. Шу сабабли ундан чорбоғ уйларда, гаражларда ва қурилишларда бемалол фойдаланиш мумкин. Локни Пермдаги «Пермнефтеоргсинтез» ишлаб чиқариш бирлашмаси саноат миқёсида чиқара бошлади.

18 МИЛЛИОН ЙИЛДАН БЕРИ

ПОКИСТОНЛИК олимлар тоғ жинсларининг тузилишини ўрганиб чиқишиб, улар вақти-вақти билан бўлиб турувчи муссон ёмғирлари маҳсули эканлигини амалда исботладилар. Йилига йўналишини икки марта ўзгартирувчи бундай шамоллар ўн саккиз миллион йилдан бери мавжуд экан.

ЖОНИВОРЛАР ЁПИШМАЙДИ

ДЕНГИЗ ва океан кемаларининг юрган сари оғирлашиб боришларида жониворлар роли бор. Улар кема остига ёпишиб олиб яшайверади. Баъзан кемаларга ёпишган бундай жониворлар оғирлиги икки тоннагача бориши мумкинлиги тажрибаларда кўрилган. Бунга қарши курашиш мақсадида америкалик олимлар янги репеллент яратиб, ўзидан жониворларни ҳайдайдиган препарат ҳисобига кемалар ҳаракатини а н ч а енгиллаштиради. Репелент зарарсиз бўлиб, сувни ифлосламайди ва кўпгина бўёқни иқтисод қилади.

Қудрат АҲМЕРОВ.

Кунлардан бир кун

ҚУЁШ ЮЗИДАГИ ДОҒЛАР

ТАНИШ аёллардан бири инглиз астраноми Роберт Боллга унинг Қуёш юзида доғларнинг пайдо бўлиши ва йўқолиши мавзусида ўқиган маърузасига қатнашолмаганидан жудаям ўкинаётганини айтади.

— Бекорга ўкиняпсиз, — унга тасалли берди олим. — У махсус соҳага тааллуқли. Тавба, наҳотки ўша мавзу қизиқтирса сизни!

— Нега ундоғ дейсиз? — эътироз билдирди аёл. Айни менга керак мавзу экан. Чунки, менинг юзларимда ҳам худди Қуёш юзидагидек ҳар йил баҳорда қандайдир доғлар пайдо бўлади.

ЖОЙЛАШМАСДИ

АТОҚЛИ немис табиатшунос олими Гумбольдт ўқийдиган маърузаларга одатда мингтага қадар одам йиғилар, аудитория лиқ тўлиб кетарди. Тингловчилар аҳолининг турли табақа вакилларидан таркиб топган эди. Бу ҳолатни кузатиб юрган бир журналист ҳисоботида рўзномага шундай деб ёзибди: «Ҳаммавақт одам серoблигидан кўп тингловчилар залга жойлашолмасди, олим ўқиган маъруза эса кўп тингловчилар калласига жойлашмасди».

Тожибой ЮСУФАЛИЕВ таржимаси.

«ЭРКАК КЕЛИШИГИ»

ҲОЗИРГИ замон француз драматургиясининг кўзга кўринган йирик вакилларидан Жак Брикер билан Морис Ласег биргаликда ёзган бу кулгили асар жаҳондаги кўпгина йирик саҳналарда муваффақият билан кўрсатилмоқда. «Эркак келишиги, бирлик сон» деб аталган мазкур асар киносанъати усталари эътиборини ҳам ўзига тортди.

Тошкентдаги Максим Горький номли рус академик драма театри ижодий жамоаси ҳам яқинда бу асарга мурожаат этиб, томошабинни ҳаяжонга солувчи қувноқ саҳна асари яратишга муваффақ бўлди. Бунинг учун ленинградлик таниқли режиссёр Борис Гуревич таклиф қилинди.

Сабоҳат ОБИДОВА.

Муҳаррир
Э. М. ЭРНАЗАРОВ.

ТИЖОРАТ ЖАБАРЛАРИ ВА ЭЪЛОНЛАР

Ўтмишингизни, келажагингизни ва ҳозирги ҳаётингизни тўғри сўзловчи башоратчи

ҲУСАНХОН МУРОДИЛЛАХОН ЎҒЛИ
ЎЗИНИНГ ДАВОЛАШ, ТАҲШИС ҚУЙИШ ВА РУҲИЙ ТАЪСИР КЎРСАТИШ

СЕАНСЛАРИНИ ЎТКАЗАДИ

Бундан ташқари у бахту саодатингиз, фарзанд кўриш-кўрмаслигингиз, кўз тегиши, оилавий тотувликка эга бўлиш каби масалалар бўйича башорат қилади ва маслаҳатлар беради.

Суҳбат давомида ўзингизни қизиқтирган бошқа барча саволларга жавоб ҳам оласиз.

БАШОРАТЧИ ҲУСАНХОН МУРОДИЛЛАХОН ЎҒЛИ СИЗНИ 24—28 МАЙ КУНЛАРИ СОАТ 10.00 ДАН КЕЧ 16.00 ГАЧА ШАҲАР «БИЛИМЛАР УЙИ»ДА ҚАБУЛ ҚИЛАДИ КИРИШ УЧУН БИЛЕТЛАР 23-24 МАЙ КУНЛАРИ СОТИЛАДИ.

ЎҚИШГА МАРҲАМАТ!

ЙИГИТЛАР ВА ҚИЗЛАР!
АГАР СИЗ ЎРТА ОСИЁДАГИ ЭНГ ЙИРИК КОРХОНАЛАРДАН БИРИ БЎЛМИШ ТОШКЕНТ АВИАЦИЯ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИДА МЕҲНАТ ҚИЛМОҚЧИ ВА МАШИНАСОЗЛИК ОЛИЙ БИЛИМГОҲИДА ТАЪЛИМ ОЛМОҚЧИ БЎЛСАНГИЗ

8-ТАЖРИБАВИЙ ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИГА ЎҚИШГА КЕЛИНГ!

Бу ерда Сиз учиш аппаратларини йиғувчи-чилангар, механика-йиғув ишлари чилангари, саноат ускуналарини таъмирловчи чилангар, рақамли дастур воситасида бошқариладиган дастгоҳларнинг оператори, токарь, фрезерчи, кенг қамровли дастгоҳчи касбларини эгаллаб чиқишингиз мумкин.

ТАЪЛИМ ЎЗБЕК ВА РУС ТИЛЛАРИДА ОЛИБ БОРИЛАДИ.

9-синфларни битирувчилар тажрибавий гуруҳда ўқийдилар ва 2 йил давомида ўрта маълумот ҳамда касб эгаси бўладилар.

Бир йиллик гуруҳлардаги 9-синф битирувчилари ишчи малакасини эгаллайдилар.

11-синфларни битирувчилар ойига 115-150 сўм миқдорида стипендия олиб ўқийдилар ва 6 ой давомида касб эгаллаб чиқадилар.

Ўқиш даврида ўқувчилар овқатланиш, кийим-бош билан таъминланадилар. Улар Чкалов номидаги Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмасига қарашли пансионат ва профилакторийда дам олиб, соғлиқларини мустаҳкамлашлари мумкин.

ЎҚИШ ВАҚТИ МЕҲНАТ ФАОЛИЯТИГА ҚЎШИБ ҲИСОБЛАНАДИ.

Билим юртини «аъло» баҳолар билан битирганлар машинасозлик олий билимгоҳига ва учувчилик билим юртига ўқишга юбориладилар.

Совет Армияси сафларида хизмат қилиб қайтган бошқа шаҳарлик ўқувчиларга ётоқхонадан жой берилади.

Билим юртига қуйидагича борилади: 10, 23, 27-трамвайлар; 18, 48, 97-автобуслар; 1, 10, 14, 18, 24-троллейбусларнинг «Ленинград» меҳмонхонаси» бекати.

Манзилимиз: 700128, Усмон Юсупов кўчаси, Авиациятор кўчаси, 10-уй. Телефон: 41-75-54.

42-ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

9 — 11-СИНФНИ ТАМОМЛАГАН ВА СОВЕТ АРМИЯСИ САФЛАРИДАН ЗАҲИРАГА БЎШАТИЛГАН ЙИГИТЛАРНИ

қуйидаги мутахассисликлар бўйича

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Рақамли дастур воситасида бошқариладиган дастгоҳларнинг операторлари, электр газ пайвандчилар, кенг йўналишдаги дастгоҳ ишчиси, электр-таъмирловчи, механик-йиғув ишлари чилангари, кенг қамровли чилангар-созловчи.

9-синф маълумотига эга бўлган ўқувчилар 1 — 3 йил муддатли ўқув курсларига қабул қилиниб, бепул овқат, кийим-бош, ойига 40 — 50 сўм миқдорида стипендия билан таъминланадилар.

2 — 3 йиллик ўқишни тугаллаганларга ўрта маълумот ҳақидаги аттестат билан мутахассислиги ҳақида диплом берилади.

11-синф маълумотига эга бўлганлар ва Совет Армияси сафларидан заҳирага бўшатилган йигитлар учун ўқиш муддати — 6 ой. Ҳар ойда 100 — 110 сўмдан стипендия берилади.

Укитувчиларга ишлаб чиқариш практикаси давридаги меҳнат ҳақининг 50 фоизи тўланади.

«АЪЛО» БАҲОЛАРГА БИТИРГАНЛАР ОЛИЙ ЎҚУВ ЮРТЛАРИГА ИМТИЁЗЛИ РАВИШДА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИЛАР.

ЎҚИШ МУДДАТИ УЗЛУКСИЗ МЕҲНАТ ФАОЛИЯТИГА КИРАДИ.

Билим юрти ҳузурида бадиий ҳаваскорлик тўгараклари ва спорт шўъбалари ишлаб турибди.

ЎҚИШ 1 СЕНТЯБРДАН БОШЛАНАДИ.

Билим юртига кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширишлари лозим: ариза, туғилганлиги ҳақида гувоҳнома, маълумоти ҳақида гувоҳнома, турар жойидан маълумотнома, 086/У намунадаги тиббий маълумотнома.

Билим юрти манзилгоҳи: Тошкент шаҳри, Киров ноҳияси, Ж. Обидова кўчаси, 70-уй (24, 44, 51, 60, 67, 72, 91-автобуслар; 2, 16, 22, 25, 28, 29-трамвайларнинг «Ғалаба боғи ва «ВДНХ» бекати. Телефонлар: 34-37-12.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ

Ф. ЭНГЕЛЬС НОМИДАГИ ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЧЕТ ТИЛЛАР ПЕДАГОГИКА ОЛИЙ БИЛИМГОҲИ

1991—1992 ўқув йили учун

қуйидаги мутахассисликлар бўйича

ТАЛАБАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

КУНДУЗГИ КУЛЛИЁТЛАРГА: инглиз, немис, француз ва испан тиллари.

КЕЧКИ ВА СИРТҚИ КУЛЛИЁТЛАРГА: инглиз, немис ва француз тиллари.

Олий билимгоҳимиз чет тиллар бўйича Ўрта Осиёда ягона ихтисослашган олий ўқув юрти бўлиб, халқ хўжалигининг барча тармоқлари учун малакали мутахассис (муаллим ва таржимонларни) тайёрлайди.

Олий билимгоҳимизнинг кундузги ва кечки куллиётларида муаллимлар ва таржимонлар тайёрлайдиган гуруҳлар мавжуд.

Сиртқи куллиётда фақат чет тиллар бўйича муаллимлар тайёрланади.

Кундузги бўлимда ўқитиш ўзбек тилида олиб бориладиган ва муаллимлар тайёрланадиган гуруҳларда асосий мутахассисликдан ташқари «Миллий мактабларда рус тили ва адабиёти» ёки «ўзбек тили ва адабиёти»дан қўшимча мутахассислик берилади. Таржимонлик гуруҳларида ғарбий Европа тилларидан ташқари, шарқ тиллари (форс ёки араб) ҳам ўргатилади.

Олий билимгоҳимизга ўрта умумтаълим мактабларини, педагогик ҳамда ўрта махсус билим юртларини тугатганлар, олий маълумотли шахслар қабул қилинади.

ЎҚИТИШ МУДДАТИ — 5 ЙИЛ.

Олий билимгоҳимизга кирувчилар чет тилидан (оғзаки, она тили ва адабиётидан (ёзма), рус ёки ўзбек тилидан (ёзма) имтиҳонлар топширадилар.

Олий ўқув юртига қабул қилиш имтиҳон топширувчи тўплаган баллар миқдори бўйича конкурс натижаларига қараб ўтказилади.

Қабул тўғрисидаги ректор номига ёзилган аризага қуйидаги ҳужжатлар илова қилинади; ўрта ёки олий маълумот тўғрисида ҳужжат (асл нусхаси), меҳнат дафтарчасининг нусхаси, 3х4 см. ҳажмидаги 6 та фотосурат, 086/У шаклидаги тиббий маълумотнома.

Паспорт ва ҳарбий хизматга алоқадорлиги тўғрисидаги ҳужжати шахсан кўрсатилади.

ҲУЖЖАТЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИШ КУНДУЗГИ КУЛЛИЁТЛАРГА 25 ИЮНДАН 15 ИЮЛГАЧА, КЕЧКИ ВА СИРТҚИ КУЛЛИЁТЛАРГА 5 ИЮНДАН 4 ИЮЛГАЧА.

Кириш имтиҳонлари кундузги куллиётларга 16 июлдан 31 июлгача, кечки ва сиртқи куллиётларга 5 июлдан 20 июлгача.

Талабаликка қабул қилиш; кундузги куллиётларга 5 августгача.

Кечки ва сиртқи куллиётларга 9 августгача.

Бизнинг манзилгоҳимиз: кундузги куллиётлар бўйича комиссиясининг манзилгоҳи: 700031, Тошкент шаҳри, Сапёрлар кўчаси, 11-уй.

Кечки ва сиртқи куллиётлар бўйича қабул комиссиясининг манзилгоҳи: 700115, Тошкент шаҳри, Муқимий кўчаси, 104-уй.

JOINT SOVIET-INDIAN VENTURE

UNITECH INTERNATIONAL

«ЮНИТЕХ-ИНТЕРНЕШНЛ» СОВЕТ-ҲИНД ҚЎШМА КОРХОНАСИ —

ЗАМОНАВИЙ БИЗНЕСМЕНЛАРГА!

АГАР СИЗ:

— ташқи иқтисодий фаолиятни ташкил қилишда,

— қўшма ёки бошқа ҳар қандай ташкилотни тузишда,

— ҳуқуқий соҳадаги ҳужжатларни тузишда қийналаётган бўлсангиз;

— валюта-молия ва халқаро тижорат алоқалари масалалари бўйича малакали маслаҳат олишга муҳтож бўлсангиз

БИЗГА МУРОЖААТ ҚИЛИНГ.

БИЗ СИЗГА ҚУЙИДАГИ ХИЗМАТЛАРНИ КЎРСАТИШГА ТАЙЁРМИЗ:

— Ўзбекистон ССР Молия вазирлигида қўшма корхонани рўйхатдан ўтказиш учун таъсис ҳужжатларини тайёрлаш;

— техникавий-иқтисодий асосларни ишлаб чиқиш;

— қўшма корхонани ташкил қилиш тартиби ва унинг фаолиятини бошқариб турадиган норматив ҳужжатларнинг тўлиқ тўплами билан таъминлаш;

— қўшма корхоналар ва корхоналарнинг ташқи иқтисодий фаолияти, хўжалик юритишнинг янгича кўринишлари, валюта-молия масалаларига оид бошқа хилдаги норматив ва услубий адабиётлар билан таъминлаш;

— шартномалар, битимлар, низомлар, қоидалар ва бошқа ҳуқуқий ҳужжатларни тузиш;

— ташқи иқтисодий фаолият соҳасида шерикларни танлаш, тижорат таклифларини аниқ масалалар бўйича йўналтириш, ёзишмалар ва сўзлашувларни ташкил қилишда кўмаклашиш;

— барча юқорида кўрсатилган масалалар юзасидан маслаҳатлар бериш.

Барча масалалар Ўзбекистон ССР қонунлари, республика вазирликлари ва маҳкамаларининг кўрсатмалари ва бошқа материаллари, маҳаллий бозор ва хўжалик юритишнинг ўзига хос жиҳатларини ҳисобга олган ҳолда ишлаб чиқилади.

Билимдонлик, етказиб берилаётган ахборотнинг тўлиқлиги, энг муҳими — мижозларимизнинг ўз мақсадига етиши — бизнинг ишимизнинг асосий қоидасидир.

Сизларни қуйидаги манзилда кутамиз: 700097, Тошкент шаҳри, Волгоград кўчаси, «Ц» мавзеси (метронинг «СССР 50 йиллиги» бекати). «Юнитех-Интернешнл» қўшма корхонаси, маркетинг бўлими.

Маълумотлар олиш учун телефонлар: 77-96-75, 77-56-91.

ТОШКЕНТ ШАҲАР АҲОЛИСИ ДИҚҚАТИГА!

ИШ БИЛАН БАНД БЎЛМАГАН АҲОЛИНИ ИЖТИМОИЙ ЖИҲАТДАН МУҲОФАЗАЛАШ ТЎҒРИСИДАГИ ВАҚТИНЧАЛИК НИЗОМГА МУВОФИҚ, ЯНГИ ЧАКАНА НАРХЛАРНИНГ ЖОРИЙ ЭТИЛИШИ МУНОСАБАТИ БИЛАН ТОШКЕНТ ШАҲАР АҲОЛИНИ ИШГА ЖОЙЛАШТИРИШ, ҚАЙТА ЎҚИТИШ ВА КАСБГА ЙЎНАЛТИРИШ МАРКАЗИНИНГ РАЙОН БЎЛИНМАЛАРИ ВА РАЙОН МЕҲНАТ БИРЖАЛАРИ

ТОВОН ТЎЛАШ УЧУН ИШ БИЛАН БАНД БЎЛМАГАН АҲОЛИНИ РЎЙХАТГА ҚАЙД ҚИЛИБ, ҲИСОБГА ОЛИШ, УЛАРНИ ИШГА ЖОЙЛАШТИРИШ ВА ҲУЖЖАТЛАРНИ РАСМИЙЛАШТИРИШ ИШЛАРИНИ ЎТКАЗАДИЛАР.

Нафақа ўзларига боғлиқ бўлмаган сабабларга кўра ишламаётган, ишга жойлаштириш органларида иш қидириб юрган шахс сифатида қайд қилинган ва ишга жойлаштириш юзасидан таклиф олмаган, меҳнатга лаёқатли ёшдаги фуқаролар учун тайинланади.

Товон тўлаш масалалари бўйича мурожаат қилувчи шахслар қуйидаги ҳужжатларни ўзлари билан олиб келишлари зарур: пропискада турганлиги қайд қилинган паспорт, меҳнат дафтарчаси ёки сўнгги иш жойидан маълумотнома, ўқув юртини битирганлиги тўғрисидаги ҳужжат ёки ўқишдан ҳайдалганлиги тўғрисидаги маълумотнома (илк бор иш қидираётганлар учун).

БАРЧА ИШСИЗ ЮРГАНЛАРНИ ҚУЙИДАГИ ИШГА ЖОЙЛАШТИРИШ ТАШКИЛОТЛАРИ ТАКЛИФ ҚИЛАДИ:

ҚУЙБИШЕВ РАЙОН БИРЖАСИ — Гоголь кўчаси, 38-уй.

ҲАМЗА РАЙОН БИРЖАСИ — М. Ҳасанова кўчаси, 14-уй.

ВА МАРКАЗНИНГ РАЙОН БЎЛИМЛАРИ:

А. ИКРОМОВ РАЙОНИ — Фарҳод кўчаси, 21-уй.

КИРОВ РАЙОНИ — Энгельс кўчаси, 48-уй.

ЛЕНИН РАЙОНИ — Т. Шевченко кўчаси, 64-уй.

ОКТЯБРЬ РАЙОНИ — У. Юсупов кўчаси, 3-уй.

С. РАҲИМОВ РАЙОНИ — Қорасарой кўчаси, 270-уй.

СЕРГЕЛИ РАЙОНИ — Йўлдош даҳаси, 2-мавзе, 69-уй.

ФРУНЗЕ РАЙОНИ — Ш. Руставели кўчаси, 112-уй.

ЧИЛОНЗОР РАЙОНИ — Чилонзор даҳаси, 16-мавзе, 10-уй.

БЕКТЕМИР РАЙОНИ — «Водник» даҳаси, 37-уй.

МЕҲНАТ ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ОРДЕНЛИ ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ДОРИЛФУНУНИ

ўзбек тили ва адабиёти, рус тили ва адабиёти, тарих, инглиз тили, математика, физика фанлари бўйича

КИРИШ ИМТИҲОНЛАРИГА ТАЙЁРЛАШ УЧУН

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Ҳуқуқшунослик факультетида совет ҳуқуқи ва географиядан кириш имтиҳонлари жорий этилганлиги муносабати билан кирувчилар учун махсус «совет ҳуқуқи ва география»дан имтиҳонга тайёрлаш курси ташкил этилади.

Миллий ўзбек мактабларида «рус тили» ихтисослиги бўйича ўқишга киришни хоҳловчиларга ўзбек мактабларини битирганлар учун рус тилидан кириш имтиҳонига тайёрлаш курслари очилади. Бу ерда Сизни олий ўқув юртларидаги кириш имтиҳонлари дастури даражасида тайёрлашади, шунингдек курсларда Сиз амалий маслаҳатлар оласиз ва кириш имтиҳонларини топшириш малакасини ҳам эгаллаб чиқасиз.

Ўқитиш ишларини дорилфунуннинг қабул комиссияси ишлайдиган ва улкан тажрибага эга бўлган етакчи ўқитувчилари олиб борадилар.

МАШҒУЛОТЛАР УЧ ДАВРАДА ЎТКАЗИЛАДИ:

I ДАВРАДА — 1 июндан 15 июнгача;
II ДАВРАДА — 16 июндан 30 июлгача,
III ДАВРАДА — 1 июлдан 15 июлгача.

Абонементларни ТошДУнинг Маданият саройидаги (26-хона) соат 11.00 дан 18.00 гача олиш мумкин.

Бориш йўллари: 28, 34, 87, 100-автобуслар; 4, 8, 20-троллейбуслар; 9, 12-маршрутли таксилар; метронинг «Беруний» бекати.

Маълумотлар олиш учун телефон: 46-39-55.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 22/V да **Оққуш кўли,** 23/V да **Алишер Навоий.**

АБРОР ҲИДОЯТОВ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ ДРАМА ТЕАТРИДА — 22/V да **Паранжи сирлари,** 23/V да **Фармонбиби аразлади.**

РЕСПУБЛИКА ҚЎҒИРЧОҚ ТЕАТРИДА — 25/V да **Олтин калитча,** 26/Vда **Фотиманинг саргузаштлари** (соат 11.00, 14.00).

КИНО

22 МАЙ

Чайка — «У ҚИЗНИНГ ОНАСИ» (17.00, 19.00, 20.00).

Москва — «ТЎЛҚИНЛАР АЛМАШУВИ» (тоқ соатларда, 20.40).

БЛКЁИнинг 30 йиллиги номли — «СОВУН ЎҒРИЛАРИ» (жуфт соатларда).

Восток — «НИНДЗЯНИНГ ТЎҚҚИЗ ЎЛИМИ» (17.00, 20.00).

Тошсоветнинг 50 йиллиги номли — «ЖАЛЛОД» (18.00, 21.00).

Фестиваль — «ТЎЛҚИНЛАР АЛМАШУВИ» (20.30).

23 МАЙ

Чайка — «У ҚИЗНИНГ ОНАСИ» (11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 20.00).

Москва — «ТЎЛҚИНЛАР АЛМАШУВИ» (тоқ соатларда, 20.40).

БЛКЁИнинг 30 йиллиги номли — «СОВУН ЎҒРИЛАРИ» (жуфт соатларда).

Восток — «НИНДЗЯНИНГ ТЎҚҚИЗ ЎЛИМИ» (11.00, 14.00 17.00, 20.00).

Тошсоветнинг 50 йиллиги номли — «ЖАЛЛОД» (9.30, 12.15, 15.00, 18.00, 21.00).

Фестиваль — «ТЎЛҚИНЛАР АЛМАШУВИ» (20.30).

Тошкент Давлат муаллимлар олий билимгоҳи Бошланғич таълим услубиёти кафедраси ўқитувчиси М. А. Ҳамроевга онаси, 1946 йилдан КПСС аъзоси, меҳнат фахрияси, мазкур олий билимгоҳнинг собиқ ўқитувчиси **Сона АБДУЛЛАЕВАнинг** вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг «Физика-Қуёш» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси жамоаси «Керамика» кичик корхонасининг директори Х. А. Собировга отаси **Алимжон СОБИРОВнинг** вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг Биоорганик кимё илмгоҳи жамоаси илмгоҳ ходими Э. Абдураҳмоновга онаси **Норхол АБДУРАҲМОНОВАнинг** вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Тошкент шаҳар халқ депутатлари Акмал Икромов район Кенгашининг ижроия қўмитаси жамоаси район ижроия қўмитаси маданият бўлимининг мудири М. Жаъфаровга отаси **Жаъфар ҲАМРОЕВнинг** вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

ТОШКЕНТ оқшоми

Муассислар: халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгаши ва Ўзбекистон Коммунистик партияси Тошкент шаҳар қўмитаси.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри.

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700000, ГСП, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32-уй.

ТЕЛЕФОНЛАР: қабулхона — 32-53-76; хатлар — 33-29-70; 32-53-79; жамоатчилик қабулхонаси — 32-55-83.

Шанба ва якшанбадан ташқари ҳар куни ўзбек тилида чиқади.

85.207 нусхада чоп этилади. Индекс 64690.
Буюртма 5209. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10.
Босмага бериш вақти 11.30. Босмага берилди 11.05.